

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- แบบทดสอบทักษะการเขียนเรียงความ
- แบบสอบถามความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะการเขียนเรียงความ

เกณฑ์การตรวจให้คะแนนแบบทดสอบทักษะการเขียนเรียงความ
 สำหรับงานวิจัยก่อนและหลังพัฒนา
 เรื่อง การพัฒนาการเขียนเรียงความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
 โรงเรียนบ้านเขาพลัด ตำบลเขาวง อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี

ชื่อ.....นามสกุล..... เลขที่.....

ลำดับ	เกณฑ์การตรวจให้คะแนนแบบทดสอบทักษะการเขียนเรียงความ	คะแนน
1	เนื้อเรื่อง (story) คะแนนเต็ม 30 มีดังนี้ - เนื้อเรื่องดีมีแนวคิด สาระน่าอ่าน (10 คะแนน) - แหล่งข้อมูล หรือข้อมูลที่นำเชื่อถือ อ้างเหตุผล (10 คะแนน) - การจัดระเบียบความคิด การขยายความชัดเจน เป็นเอกภาพ (10 คะแนน)
	รวมคะแนนเนื้อเรื่อง
2	กลวิธีแต่ง คะแนนเต็ม 70 มีดังนี้ 1. การวางโครงเรื่อง ให้ 40 คะแนน - การวางรูปแบบ (10 คะแนน) - การเริ่มเรื่อง (10 คะแนน) - การดำเนินเรื่อง (10 คะแนน) - การจบเรื่อง (10 คะแนน)
	2. การใช้ภาษา ให้ 30 คะแนน - ระดับภาษา (10 คะแนน) - คำและประโยค (10 คะแนน) - การเขียนย่อหน้า (5 คะแนน) - การใช้โวหาร สำนวน คำพังเพย (5 คะแนน)
	รวมคะแนนกลวิธีแต่ง
	รวมคะแนนทั้งหมด

แบบสอบถามก่อนการพัฒนาฯ สำหรับการวิจัย

เรื่อง การพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
โรงเรียนวัดบ้านเขาพลัด ตำบลเขาวง อำเภอพระพุทธรบาท จังหวัดสระบุรี

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีจุดประสงค์ เพื่อการวิจัยศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ การพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านเขาพลัด ตำบลเขาวง อำเภอพระพุทธรบาท จังหวัดสระบุรี

2. ผู้ตอบแบบสอบถามควรรู้ ความเข้าใจเรื่องการเขียนเรียงความ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านเขาพลัด ตำบลเขาวง อำเภอพระพุทธรบาท จังหวัดสระบุรี จำนวน 9 คน

3. แบบสอบถามฉบับนี้เนื้อหาทั้งหมดเกี่ยวกับการเขียนเรียงความ ซึ่งผู้วิจัยได้ยึดตามกรอบของการวิจัยหรือวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้เป็นหลัก ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม มีข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเขียนเรียงความ มีข้อคำถาม

จำนวน 20 ข้อ

4. ในการตอบแบบสอบถามนี้ไม่ต้องลงชื่อและที่อยู่ โดยให้นักเรียนทำเครื่องหมาย (✓) ในช่องระดับความเป็นจริงของแต่ละตอนที่กำหนดให้ จึงขอให้นักเรียนตอบตามสภาพความเป็นจริงและให้ครบ ทุกข้อไม่มีการประเมินว่านักเรียนทำถูกหรือผิด เพราะข้อมูลที่ได้จะนำไปวิเคราะห์เป็นภาพรวมเท่านั้น ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์จากแบบสอบถามนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาทักษะการเขียนทักษะการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านเขาพลัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในโอกาสข้างหน้าต่อไป

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม มีข้อคำถามจำนวน 6 ข้อ

1. เพศ ชาย หญิง

2. ปัจจุบันพักอาศัยอยู่

อาศัยอยู่กับบิดาและมารดาของตนเอง

อาศัยอยู่กับญาติ ๆ เช่น พี่ ป้า น้า อา

อาศัยอยู่กับบิดาหรือมารดาเพียงคนเดียว

อาศัยอยู่กับบุคคลอื่น ๆ เช่น เพื่อน

3. ลักษณะสถานที่พักอาศัย
- อยู่ในตัวจังหวัดหรือตัวอำเภอ อยู่ในตัวตำบล
- อยู่ในหมู่บ้านที่มีขนาดใหญ่ อยู่ในหมู่บ้านที่มีขนาดเล็ก
4. อาชีพของผู้ปกครอง
- 4.1 บิดา รับราชการ ค้าขาย รับจ้างทั่วไป
- รัฐวิสาหกิจ งานเอกชน เกษตรกรรม
- 4.2 มารดา รับราชการ ค้าขาย รับจ้างทั่วไป
- รัฐวิสาหกิจ งานเอกชน เกษตรกรรม
5. การศึกษาของผู้ปกครอง
- 5.1 บิดา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา
- ปริญญาตรี ปริญญาโท
- 5.2 มารดา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา
- ปริญญาตรี ปริญญาโท

ตอนที่ 2 ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
โรงเรียนบ้านเขาพลัด ตำบลเขาวง อำเภอพระพุทธรบาท จังหวัดสระบุรี

ข้อคำถาม	ระดับความเป็นจริง		
	ใช่	ไม่แน่ใจ	ไม่ใช่
1. เนื้อเรื่อง คือ ลักษณะสำคัญของการเขียนเรียงความ เช่น เรื่องราวที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของเนื้อเรื่อง ที่มีความต่อเนื่องกันสัมพันธ์กัน ต้องมีข้อมูลแห่งความจริงและข้อมูลนั้นต้องมีสาระ			
2. การเลือกเรื่องที่จะเขียนเรียงความนั้น ควรเลือกเรื่องที่ตนเองสนใจและเรื่องที่ตนเองมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องนั้น หรือมีประสบการณ์มากที่สุด			
3. วิธีการหาข้อมูล (เนื้อเรื่อง) เพื่อนำมาเขียนเรียงความนั้น ได้มาจากการอ่าน การฟัง การสอบถาม หรือการสังเกตเรื่องต่างๆ			
4. ข้อมูลที่ดีต้องถูกต้อง และน่าเชื่อถือ เป็นข้อมูลแปลกใหม่ทันสมัย			

ตอนที่ 2 (ต่อ)

ข้อคำถาม	ระดับความเป็นจริง		
	ใช่	ไม่แน่ใจ	ไม่ใช่
5. การเขียนเรียงความที่ดีต้องประกอบด้วยลักษณะสำคัญ คือ มีเอกภาพ สัมพันธภาพ สारัตถภาพ			
6. การเขียนเรียงความ คือ การนำถ้อยคำมาผูกประโยค แล้วเรียบเรียงเป็นเรื่องราว เพื่อแสดงความรู้ ความเข้าใจ ความคิดเห็น และความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียนให้ผู้อื่นเข้าใจ			
7. การวางโครงเรื่อง คือ การกำหนดหัวข้อสำคัญของข้อความ แต่ละตอนให้สัมพันธ์กัน และต้องเป็นเรื่องเดียวกัน			
8. การวางโครงเรื่องของการเขียนเรียงความมีย่อหน้าสำคัญๆ 3 ย่อหน้า คือ คำนำ เนื้อเรื่อง ส่วนสรุป			
9. การผูกเรื่องของการเขียนเรียงความมี 3 ขั้นตอน คือ เริ่มเรื่อง ดำเนินเรื่อง และการจบเรื่อง			
10. การเขียนคำนำที่ดีจะต้องเขียนเร้าใจ หรือจูงใจความสนใจ ให้ผู้อ่านอยากอ่านเรื่องต่อไป และชี้ให้ทราบย่อยๆว่าผู้เขียนมีวัตถุประสงค์อย่างไร			
11. การดำเนินเรื่อง คือ การขยายรายละเอียด ซึ่งจะแบ่งเป็น หลายย่อหน้า แต่ละย่อหน้าจะแสดงข้อคิดเห็นหรือใจความ สำคัญเพียงอย่างเดียว			
12. การจบเรื่อง เป็นตอนสุดท้ายของเรื่องอาจเป็นการสรุป ใจความสำคัญของเรื่องหรือทำให้เกิดความประทับใจ			
13. การลำดับเรื่อง เป็นวิธีการเขียนที่ต้องพิจารณาจัดเรียง ให้เหมาะสมว่าความคิดใครอยู่ก่อนหรือหลังอะไรเป็นความคิด หลักหรือความคิดรอง จะทำให้เรื่องไม่สับสนและเข้าใจ เรื่องง่าย			
14. การใช้ภาษา หมายถึง การเลือกถ้อยคำ การเรียบเรียงคำ ประโยค การผูกประโยค และการใช้สำนวนโวหาร			
15. แนวปฏิบัติทางการใช้ภาษาในการเขียนเรียงความ ผู้เขียน จะต้องเลือกใช้คำที่เหมาะสม และคิดให้แจ่มแจ้ง แต่งประโยคสั้นๆ สัมพันธ์กับเรื่องราว			

ตอนที่ 2 (ต่อ)

ข้อคำถาม	ระดับความเป็นจริง		
	ใช่	ไม่แน่ใจ	ไม่ใช่
16. การใช้ภาษาที่ดีในการเขียน ต้องใช้ภาษาง่ายๆ ที่เข้าใจได้ชัดเจนและถูกต้องตามหลักภาษาเขียนไม่ควรใช้ภาษาพูด			
17. หลักเกณฑ์ในการใช้ถ้อยคำ คือ เลือกเฟ้นเฉพาะคำที่มีความหมาย และเลือกใช้คำให้ตรงความหมาย			
18. ข้อความที่ใช้ในการเขียนเรียงความต้องเลือกใช้โวหารให้เหมาะสม			
19. เรียงความทั่วไป ใช้การบรรยายโวหารเป็นหลัก			
20. พรรณนาโวหาร เป็นการเล่ารายละเอียดของเรื่องเพิ่มเติมให้เห็นภาพ			

ภาคผนวก ข

- แบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความสำหรับ
การพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

แบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความ
สำหรับการพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความ
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

โรงเรียนบ้านเขาพลัด
ตำบลเขาพลัด อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1

คำนำ

แบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความนี้ สืบเนื่องมาจากสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของนักเรียน เพราะนักเรียนเขียนเรียงความไม่เป็น เขียนไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ เพราะขาดการฝึกทักษะที่ถูกต้องตามขั้นตอน จึงเกิดแนวคิดขึ้นมาว่าหากนักเรียนได้เกิดการพัฒนาตามแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความที่มีคุณภาพ ได้ฝึกตามขั้นตอนและหลักเกณฑ์ของการเขียนเรียงความ นักเรียนสามารถเขียนเรียงความได้และนำทักษะจากแบบฝึกการเขียนเรียงความไปปรับใช้ในระดับชั้นสูงต่อไป

แบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความฉบับนี้ ได้เรียบเรียงการพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความไว้ 8 หน่วย ดังนี้

หน่วยที่ 1 เรื่อง ความรู้ ความเข้าใจการเขียนเรียงความ

หน่วยที่ 2 เรื่อง การเขียนเรียงความโดยใช้แผนความคิด (concept mapping)

หน่วยที่ 3 เรื่อง การเขียนคำนำ

หน่วยที่ 4 เรื่อง การเขียนเนื้อเรื่อง

หน่วยที่ 5 เรื่อง การเขียนสรุป

หน่วยที่ 6 เรื่อง การใช้คำ

หน่วยที่ 7 เรื่อง การใช้ประโยค

หน่วยที่ 8 เรื่อง ไวยากรณ์ในการเขียนเรียงความ

วัตถุประสงค์ของการใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความ เพื่อใช้ในการพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพราะต้องการฝึกทักษะให้นักเรียนเขียนเรียงความตามขั้นตอน นอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์กับบุคคลทั่วไปที่สนใจการเขียนเรียงความตามขั้นตอนและหลักเกณฑ์การเขียนเรียงความ การสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความเพื่อพัฒนาครั้งนี้ ผู้จัดทำได้อ้างอิงเอกสารอาจารย์ประสพพร ศรีสุข และงานวิจัยของคุณสมลักษณ์ ปลื้มรัมย์ ซึ่งต้องขอขอบคุณอย่างยิ่ง

วระชิน ถีอวุฒิ

ยุทธศาสตร์การพัฒนา รุ่นที่ 7

สารบัญ

หน้า

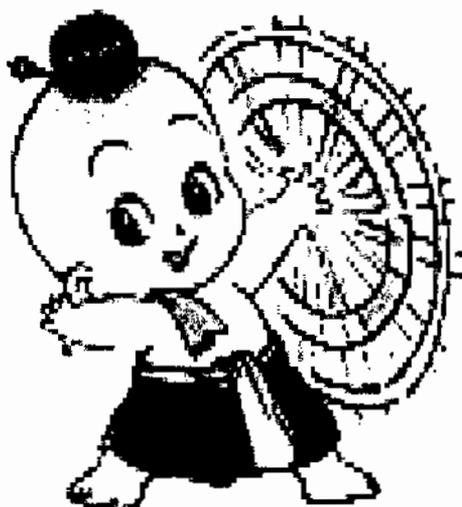
- หน่วยที่ 1 เรื่อง ความรู้ ความเข้าใจการเขียนเรียงความ
 ใบความรู้
 แบบฝึกหน่วยที่ 1
- หน่วยที่ 2 เรื่อง การเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด (Concept Mapping)
 ใบความรู้
 แบบฝึกหน่วยที่ 2
- หน่วยที่ 3 เรื่อง การเขียนคำนำ
 ใบความรู้
 แบบฝึกหน่วยที่ 3
- หน่วยที่ 4 เรื่อง การเขียนเนื้อเรื่อง
 ใบความรู้
 แบบฝึกหน่วยที่ 4
- หน่วยที่ 5 เรื่อง การเขียนสรุป
 ใบความรู้
 แบบฝึกหน่วยที่ 5
- หน่วยที่ 6 เรื่อง การใช้คำ
 ใบความรู้
 แบบฝึกหน่วยที่ 6
- หน่วยที่ 7 เรื่อง การใช้ประโยค
 ใบความรู้
 แบบฝึกหน่วยที่ 7
- หน่วยที่ 8 เรื่อง ไวยากรณ์ในการเขียนเรียงความ
 ใบความรู้
 แบบฝึกหน่วยที่ 8

คำชี้แจง

ในการพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านเขาพลัด ตำบลเขาพลัด อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรีเขต 1 ได้ใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความฉบับนี้ ผู้วิจัยและครูสอนภาษาไทย ได้ร่วมกันดำเนินการพัฒนาตามหน่วยต่างๆ ของแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความ ซึ่งผู้วิจัยและครูร่วมกันดูแลให้นักเรียนฝึกปฏิบัติตามขั้นตอน เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความ ดังนี้

1. ครูสอนภาษาไทยอธิบายให้ความรู้เนื้อหาตามใบความรู้แต่ละหน่วยตามแบบฝึกประมาณ 30 - 40 นาที แล้วให้นักเรียนทำแบบฝึกทุกหน่วยด้วยตนเองอย่างตั้งใจ โดยมีผู้วิจัยหรือครูคอยดูแล ถ้านักเรียนมีข้อสงสัยอันใดในแบบฝึกสอบถามครูผู้สอนได้

2. หลังจากครูให้นักเรียนทำแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความแต่ละหน่วย หรือครบทุกหน่วยแล้ว ให้ผู้วิจัยหรือครูประเมินการพัฒนา โดยใช้แบบประเมินความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะการเขียนเรียงความ และแบบทดสอบทักษะการเขียนเรียงความ โดยให้นักเรียนเขียนเรียงความในเรื่องที่กำหนดให้เป็นฉบับที่สมบูรณ์ 1 เรื่อง และแบบประเมินเจตคติต่อการพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความ

หน่วยที่ 1
เรื่อง ความรู้ ความเข้าใจการเขียนเรียงความ

วัตถุประสงค์

1. นักเรียนสามารถบอกหลักการเขียนเรียงความได้
2. นักเรียนสามารถบอกการเขียนคำนำ ในการเขียนเรียงความได้
3. นักเรียนสามารถบอกการเขียนเนื้อเรื่อง โดยการเขียนแผนภาพโครงเรื่องหรือหัวข้อเรื่องได้
4. นักเรียนสามารถบอกการเขียนสรุป ในการเขียนเรียงความได้
5. นักเรียนสามารถบอกการเขียนเรียงความตามหัวข้อที่กำหนดได้
6. นักเรียนสามารถเข้าใจคำแนะนำหลักการเขียนเรียงความทั่วไปได้
7. นักเรียนสามารถเขียนเรียงความตามภาพได้

ใบความรู้

1. ความหมายการเขียนเรียงความ
การเขียนเรียงความ คือ การเรียบเรียงข้อความเป็นเรื่องราว เพื่อแสดง ความคิด ความรู้สึก โดยใช้ถ้อยคำ สำนวนภาษาที่ถูกต้อง
2. ส่วนประกอบการเขียนเรียงความ มี 3 ส่วน ดังนี้
 - 2.1 คำนำ
 - 2.2 เนื้อเรื่อง
 - 2.3 สรุป

แผนภูมิรูปแบบการเขียนเรียงความ

เรื่อง.....

คำนำ.....

เนื้อเรื่อง.....

สรุป.....

ข้อควรจำ (คำนำ เนื้อเรื่อง และสรุป ไม่ต้องเขียนลงไปในเรื่องความ)
ควรใช้การย่อหน้าแทนคำนำ เนื้อเรื่อง และสรุป

หมายเหตุ : การเขียนเรียงความทุกเรื่องเปรียบเสมือน คน ในลักษณะดังต่อไปนี้

1. ส่วนที่เป็นท่อนหัว คือ คำนำ
2. ส่วนที่เป็นท่อนตัว คือ เนื้อเรื่อง
3. ส่วนที่เป็นท่อนล่าง คือ สรุป
3. การเขียนเรียงความที่ดี มี 6 ข้อดังนี้
 - 3.1 ต้องการเขียนให้ถูกต้องตามรูปแบบของการเขียนเรียงความ คือ มีคำนำ เนื้อเรื่อง และสรุป
 - 3.2 เนื้อเรื่องมีสาระแจ่มชัด ตรงประเด็น
 - 3.3 ลำดับความคิดได้ดี มีความต่อเนื่อง ไม่วกวน
 - 3.4 ใช้ภาษาได้ถูกต้องตามหลักภาษา
 - 3.5 มีการให้ข้อคิดหรือแสดงความคิดเห็นที่แปลกใหม่
 - 3.6 สำนวนภาษาสละสลวย อาจมีการใช้สำนวน ภาษิต บทหรือกรอน
4. หลักการเขียนเรียงความให้ได้ดี มีดังนี้
 - 4.1 ค้นคว้าหาข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่จะเขียน
 - 4.2 ลำดับความคิด กำหนดเป็นแนวทางที่จะเขียนเป็นข้อ ๆ
 - 4.3 เขียนรายละเอียดย่อ ๆ ประกอบแต่ละหัวข้อ
 - 4.4 วางโครงเรื่องตามลำดับหัวข้อ ผูกโยงเนื้อเรื่องให้สัมพันธ์กัน
 - 4.5 ลงมือเขียนเรียงความ ปรับปรุงถ้อยคำภาษาให้ถูกต้องกับภาษาเขียน
5. การเขียนคำนำ
 - 5.1 ความหมายของคำนำ

คำนำ มีลักษณะเป็นย่อหน้า ที่อยู่ต้นความ

คำนำ ทำหน้าที่นำเรื่อง

คำนำ เป็นตอนที่เขียนยากที่สุดในการเขียนเรียงความ

คำนำ มีความจำเป็นสำหรับเรียงความทุกเรื่อง

คำนำ ถ้าขาดหายไปก็เปรียบเสมือนคนคอขาด
 - 5.2 หน้าที่ของคำนำ มีความสำคัญในการสร้างความสนใจให้ผู้อ่านติดตามเรื่อง
 - 5.3 เนื้อหาของคำนำ คำนำจะมีเพียงหนึ่งย่อหน้าเท่านั้น
 - 5.4 ลักษณะของคำนำที่ดี มีดังนี้
 - 5.4.1 นำผู้อ่านเข้าสู่เนื้อเรื่องทันที
 - 5.4.2 ชี้ให้เห็นแนวทางทั้งหมด
 - 5.4.3 เราใจให้ติดตามอ่านเรื่องต่อไป

5.5 การเขียนย่อหน้าคำนำที่ดี มี 5 วิธีดังนี้

5.5.1 เขียนโดยเน้นใจความสำคัญของเรื่อง

5.5.2 เขียนโดยใช้คำจำกัดความ

5.5.3 เขียนโดยให้เห็นข้อเท็จจริงที่สำคัญซึ่งจะนำไปสู่เนื้อเรื่องได้อย่าง

รวดเร็ว

5.5.4 เขียนโดยอ้างประสบการณ์ส่วนตัว

5.5.5 เขียนโดยการตั้งปัญหาและแสดงความมุ่งหมายที่จะไขปัญหานั้น

6. การเขียนเนื้อเรื่อง

6.1 ความหมายเนื้อเรื่อง

เนื้อเรื่อง หรือ ย่อหน้าเนื้อเรื่อง จะมีลักษณะอยู่ถัดจากย่อหน้าคำนำ

เนื้อเรื่อง ทำหน้าที่ ขยายใจความของเรื่อง

เนื้อเรื่อง อาจมีได้หลายย่อหน้า มากน้อยสุดแต่เนื้อเรื่องแต่ทั้งนี้ต้องให้

ต่อเนื่องเป็นเรื่องเดียวกัน

เนื้อเรื่อง นำมาจากประสบการณ์ ความรู้ ความคิดเห็นและจากที่อื่นๆ

6.2 การเขียนเนื้อเรื่องไม่ให้สับสน จะต้องวางโครงเรื่องก่อน

6.3 การวางโครงเรื่อง เพื่อเป็นการลำดับความคิด ลำดับเรื่องราวก่อนหลัง
ได้ถูกต้องเหมาะสม เนื้อความจะได้ต่อเนื่องสัมพันธ์กันไม่วกวน

6.4 วิธีการเขียนโครงเรื่องให้ได้ดี มีดังนี้

6.4.1 กำหนดหัวข้อที่จะเขียน

6.4.2 ค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับหัวข้อที่จะเขียน

6.4.3 นำความรู้มากำหนดเป็นหัวข้อให้มีความสัมพันธ์กัน

6.4.4 เขียนรายละเอียดตามโครงเรื่องที่กำหนดไว้แต่ละหัวข้อ

6.4.5 เขียนข้อความติดต่อกันตลอดเรื่อง ตามรายละเอียดที่ร่างไว้

แก้ไขเพิ่มเติม ให้แต่ละหัวข้อมีส่วนเชื่อมโยงกัน

6.4.6 อ่านทบทวน แก้ไขขัดเกลาภาษา ส่วนวนให้ถูกต้องสะสอย

ตัวอย่างการวางโครงเรื่อง เรื่อง “แมงป่อง”

แมงป่องเป็นสัตว์พวกเดียวกับแมงมุม แต่ไม่เหมือนแมงมุมเลยที่เดียวมีแปดขา ลำตัวเป็นปล้องๆ มีหางโค้งงอขึ้นไปเป็นรูปตะขอ แมงป่องเป็นสัตว์มีพิษ พิษของแมงป่อง ทำความเจ็บปวดมาให้แก่ผู้ที่มันตอยได้ บางคนอาจแพ้พิษแมงป่องมากๆ เมื่อถูกแมงป่อง ต่อยอาจจะถึงแก่ความตายได้ แมงป่องเป็นสัตว์อยู่ในที่อบอุ่น ในประเทศหนาว แมงป่อง จะมีขนาดเล็กประเทศร้อนแมงป่องจะมีขนาดใหญ่ ลูกแมงป่องเมื่อเกิดมาจะปีนขึ้นไปเกาะ บนหลังแม่แมงป่องทันที จนมันโตช่วยตนเองได้ จึงลงจากหลังแม่ ในระหว่างนี้มันจะไม่กินอาหาร เพราะมีอาหารอยู่ในตัวเองแล้วเมื่อเจริญเติบโตทางจะค่อยๆ โตขึ้น ที่หางนี้จะมี เหล็กพิษสำหรับตอยศัตรู แมงป่องจะมีมือเป็นก้ามใหญ่คล้ายปูมันจะจับเหยื่อด้วยก้ามใหญ่ แล้วจะกระดกหางข้ามหัวใช้เหล็กพิษแทงเหยื่อที่จับได้ จนเหยื่อตายหรือสลบ แล้วจึงกัดกิน เป็นอาหาร

แมงป่องถือเป็นสัตว์อันตรายชนิดหนึ่ง คนเราเมื่อไปถูกตัวแมงป่อง มันจะกระดกหาง ใช้เหล็กแทงเราจนเจ็บปวดได้ จึงควรระมัดระวัง โดยเฉพาะในบริเวณซอกมุมอื่นๆ มีดๆ หรือบริเวณที่มีสิ่งของสุ่มๆ ไว้ จะเป็นรังของแมงป่องอย่างดี

ตัวอย่างการวางโครงเรื่องเป็นหัวข้อเรื่อง เรื่อง “แมงป่อง”

1. วางโครงเรื่องเป็นหัวข้อเรื่อง

1.1 ลักษณะของแมงป่อง	1.2 ที่อยู่อาศัย
1.3 การดำรงชีวิต	1.4 วิธีการจับศัตรู
1.5 โทษของแมงป่อง	

2. เขียนร่างรายละเอียดตามโครงร่างเรื่องที่กำหนดไว้ในแต่ละหัวข้อ

2.1 แมงป่องมี แปดขา ลำตัวเป็นปล้องๆ มีหางโค้งงอเป็นรูปตะขอเป็นสัตว์มีพิษ

2.2 เป็นสัตว์อยู่ในที่อบอุ่น อยู่ในประเทศหนาวตัวจะมีขนาดเล็ก ถ้าอยู่ในเขตประเทศร้อนจะมีขนาดใหญ่

2.3 ลูกแมงป่องเมื่อเกิดออกมา จะปีนขึ้นไปเกาะบนหลังแม่แมงป่องทันที เมื่อโตช่วยตัวเองได้ จึงลงจากหลังแม่ ในช่วงระยะนี้จะไม่กินอาหาร เพราะมีอาหารอยู่ในตัวแล้ว พอมันเจริญเติบโต หางก็จะค่อยๆ โตขึ้น

2.4 วิธีที่แมงป่องจะดำรงชีวิตอยู่ได้ เพราะมีมือเป็นก้ามใหญ่คล้ายปู จะจับเหยื่อด้วยก้ามใหญ่แล้วก็จะกระดกหางข้ามหัว ใช้เหล็กพิษแทงเหยื่อที่จับได้จนเหยื่อตาย หรือกินเป็นอาหาร

2.5 แมงป่อง เป็นสัตว์มีพิษ พิษของแมงป่องอยู่ที่หาง โคนตอยอาจถึงความตาย และป้องกันระมัดระวังได้ ไม่ให้บริเวณที่อยู่มีสิ่งของสุ่มๆ ไว้ เพราะเป็นที่อยู่ของรังแมงป่อง

7. การเขียนสรุป

7.1 ความหมายของการเขียนสรุป

สรุป มีลักษณะอยู่ท้ายของข้อความ

สรุป มีความสำคัญคือผู้เขียนจะต้องเขียนให้ผู้อ่าน เกิดความประทับใจ

สรุป ทำหน้าที่ปิดเรื่อง

7.2 วิธีการเขียนสรุป มี 4 วิธี ดังนี้

7.2.1 แสดงความคิดรวบยอด หรือความคิดประการสำคัญ

7.2.2 ให้ข้อเสนอแนะที่แน่นอน

7.2.3 ย้ำใจความสำคัญของย่อหน้าค้ำนำ

7.2.4 ใช้คำถาม คำพังเพย สุภาษิต หรือคำประพันธ์ที่สัมพันธ์กับเรื่อง

8. หลักการเขียนเรียงความทั่วไป

8.1 ชื่อเรื่อง เขียนไว้ในกลางหน้ากระดาษ ถ้าต้องการเลือกเองเขียนเอง ควรเลือกเรื่องที่มีลักษณะต่อไปนี้

- เป็นเรื่องที่กำลังอยู่ในความสนใจของคนทั่วไป
- เป็นเรื่องที่คุณเขียนมีความรู้เป็นอย่างดี
- เป็นเรื่องใกล้ตัวผู้เขียน หรือผู้เขียนมีประสบการณ์โดยตรง

8.2 วางโครงเรื่องก่อนลงมือกำหนดหัวข้อ ผู้เขียนต้องพยายามจัดลำดับความคิดให้ต่อเนื่องสัมพันธ์กันตลอดทั้งเรื่อง ต้องรู้จักแยกประเด็นใหญ่และประเด็นย่อยออกจากกันให้ชัดเจนและต้องรู้ว่าอะไรควรเขียนก่อนหรือหลัง

8.3 ไม่เขียนนอกเรื่อง ข้อความแต่ละข้อความหรือย่อหน้าจะต้องมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน มีการเน้นสาระสำคัญของแต่ละย่อหน้าของเรื่องทั้งหมดโดยใช้ประโยคสั้นๆสรุปความทั้งหมด

8.4 ใช้ภาษา มีหลักการใช้ดังนี้

8.4.1 ใช้คำถูกต้องตามหลักการเขียน คือใช้คำอย่างกะทัดรัด สะกศคำให้ถูกต้องตรงตามความหมาย ชัดเจน

8.4.2 ใช้คำให้ถูกต้องตามหลักกาลเทศะเหมาะสมกับบุคคลและโอกาส หลีกเลี่ยงคำที่ให้ความรู้สึกไม่ดี

8.4.3 ผู้ประโยคให้กระชับ รัดกุม

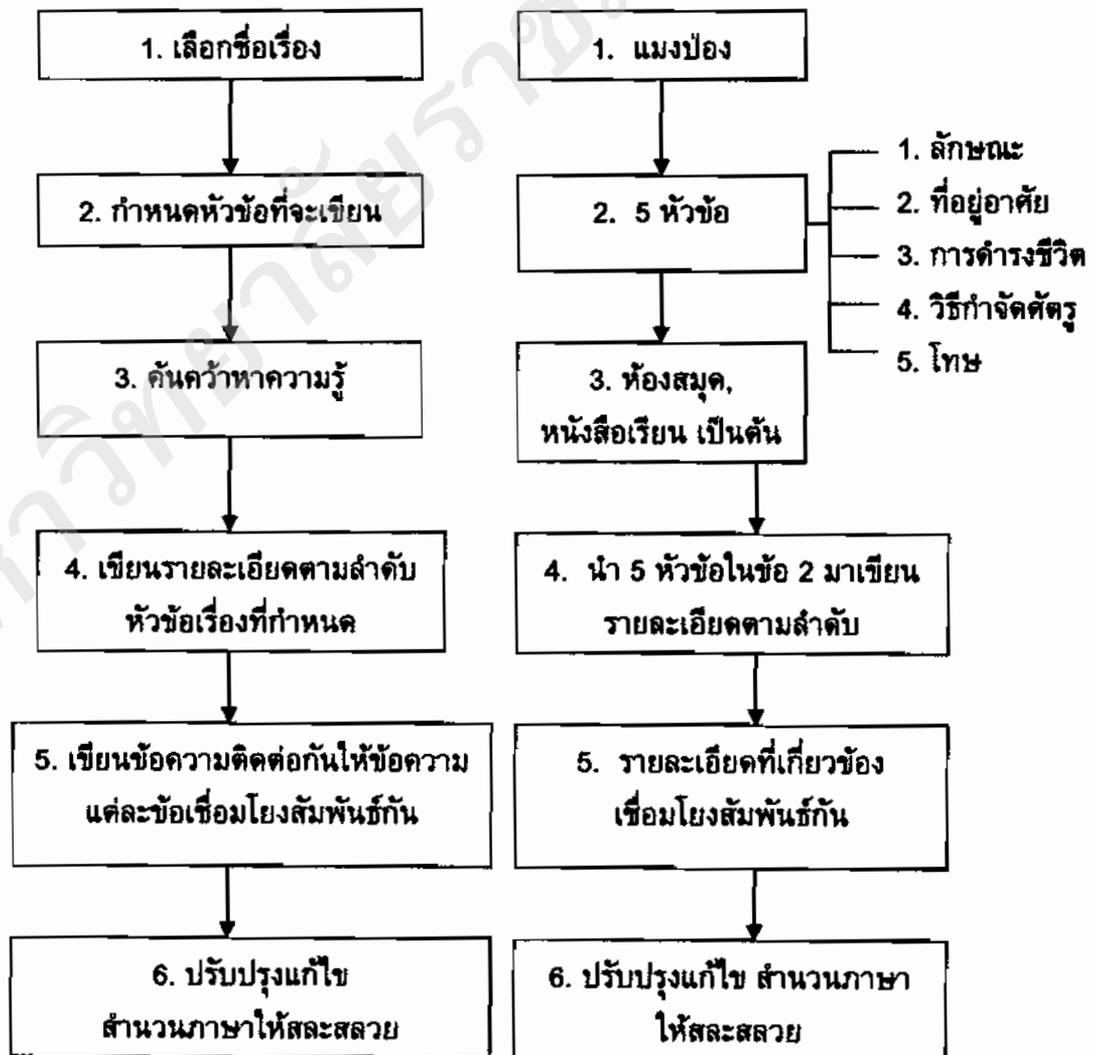
8.4.4 ควรหลีกเลี่ยงการใช้คำศัพท์ยากที่ไม่จำเป็น

8.4.5 ไม่ควรใช้ภาษาพูด ควรใช้ภาษาเขียน

8.5 การย่อหน้า ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจง่ายและอ่านได้เร็ว มีช่องว่างทำให้ได้พักสายตาไปด้วยในการย่อหน้าหนึ่งๆ ต้องมีสาระเพียงประการเดียว ถ้าจะขึ้นสาระสำคัญใหม่ควรขึ้นย่อหน้าใหม่จะหรือน้อยขึ้นอยู่กับ สาระสำคัญที่ต้องการเขียนถึงในเนื้อเรื่องและสรุป

8.6 เครื่องหมายวรรคตอน เช่น มหัพภาค (.) อัฒภาค (:) จุลภาค (,) เขียนแบบภาษาต่างประเทศจะใช้หรือไม่ใช้ก็ได้ ถ้าไม่ใช้ก็ใช้แบบไทยเดิม คือการเว้นวรรคตอนโดยเว้นเป็นวรรคใหญ่ วรรคน้อย ตามลักษณะของประโยค

ขั้นตอนการเขียนเรียงความ

แบบฝึกหัดหน่วยที่ 1

เรื่อง ความรู้ ความเข้าใจการเขียนเรียงความ

- คำสั่ง ให้นักเรียนกากบาท (x) ทับตัวอักษรที่ถูกต้องที่สุดเพียงตัวเลือกเดียว
- การเขียนเรียงความเป็นเรื่องที่แสดงถึงสิ่งใด

ก. ความคิด ความรู้สึก	ค. ความคิด ความรู้
ข. ความรู้ ความคิด	ง. ความรู้ ประสบการณ์
 - ข้อใดคือความหมายของเรียงความ

ก. การเรียบเรียงวลี เป็นข้อความ	ค. การเรียงประโยคเป็นใจความ
ข. การเรียบเรียงข้อความเป็นเรื่องราว	ง. การเรียบเรียงเป็นประโยคๆ
 - ส่วนประกอบของเรียงความคือข้อใด

ก. คำนำ เนื้อเรื่อง สรุป	ค. คำนำ ส่วนวนภาษา สรุป
ข. ชื่อเรื่อง เนื้อเรื่อง สรุป	ง. ส่วนวนภาษา เนื้อเรื่อง สรุป
 - ข้อใดเป็นส่วนประกอบที่สำคัญที่สุดในการเขียนเรียงความ

ก. ลำดับความคิดได้ตี ต่อเนื่อง ไม่วกวน
ข. เนื้อหาสาระแจ่มชัด ตรงประเด็น
ค. ใช้ภาษาได้ถูกต้องตามหลักภาษา
ง. เขียนถูกต้องตามรูปแบบของการเขียนเรียงความมีคำนำ เนื้อเรื่อง สรุป
 - หลักในการเขียนเรียงความที่ดีในข้อใดที่ทำให้เนื้อหาในการเขียน เรียงความไม่สับสน

ก. คำนำ เนื้อเรื่อง สรุป	ค. คำนำ ส่วนวนภาษา สรุป
ข. ชื่อเรื่อง เนื้อเรื่อง สรุป	ง. ส่วนวนภาษา เนื้อเรื่อง สรุป
 - หลักการเขียนเรียงความให้ดีขึ้นผู้เขียนควรเริ่มต้นขึ้นตอนใดก่อน

ก. วางโครงเรื่อง	ค. เขียนรายละเอียด
ข. ค้นคว้าหาข้อมูล	ง. ลงมือเขียน
 - ข้อใดคือลักษณะที่ดีของคำนำ

ก. เข้าสู่เนื้อเรื่องทันที	ค. ระวังให้ผู้อ่านติดตามเรื่องต่อไป
ข. ชี้ให้เห็นแนวทางทั้งหมด	ง. ถูกทั้งหมด
 - ลักษณะและหน้าที่ของคำนำคือข้อใด

ก. เป็นย่อหน้า อยู่ต้นความ ทำหน้าที่นำเรื่อง
ข. เป็นย่อหน้าที่ให้สาระ ทำหน้าที่บอกความสำคัญของเรื่อง
ค. เป็นย่อหน้า ย่อหนึ่ง ทำหน้าที่บอกกล่าว
ง. เป็นย่อหน้าที่แสดงความสำคัญ ทำหน้าที่ปิดเรื่อง

10. ส่วนไหนของการเขียนเรียงความที่เขียนยาวที่สุด
 ก. คำนำ เนื้อเรื่อง สรุป ข. เนื้อเรื่อง ค. สรุป ง. วางโครงเรื่อง
11. เนื้อเรื่องที่ตีความมีลักษณะที่ย่อหน้า
 ก. หนึ่งย่อหน้า ค. สามย่อหน้า
 ข. สองย่อหน้า ง. อาจมีหลายย่อหน้าแล้วแต่เนื้อเรื่อง
12. ส่วนใดของการเขียนเรียงความที่อยู่ถัดจากย่อหน้าคำนำ
 ก. คำนำ ค. สรุป
 ข. เนื้อเรื่อง ง. วางโครงเรื่อง
13. การเขียนเนื้อเรื่องไม่ให้สับสนผู้เขียนควรปฏิบัติความข้อใด
 ก. เขียนจากประสบการณ์ ค. เขียนโดยใช้ความรู้ ความคิดเห็น
 ข. เขียนโดยการวางโครงเรื่องก่อน ง. เขียนจากรายละเอียดข้อเท็จจริง
14. ภาษาที่เขียนใช้เขียนเรียงความควรเป็นอย่างไร
 ก. ภาษาแบบแผน ข. ภาษาถิ่น ค. ภาษาพูด ง. ภาษาแสดง
15. ข้อใดกล่าวถึง สรุป ได้อย่างถูกต้อง
 ก. เป็นการเขียนเพื่อเร้าความสนใจของผู้อ่าน
 ข. เป็นข้อเท็จจริงที่เขียนต้องการจะย้าให้ความรู้
 ค. เป็นการสรุปประสบการณ์ต่างๆ
 ง. เป็นข้อความปิดเรื่องที่เขียนให้เกิดความประทับใจ
16. ขั้นตอนสุดท้ายของการเขียนเรียงความคือข้อใด
 ก. ค้นคว้าหาข้อมูล ค. ปรับปรุงถ้อยคำภาษาให้ถูกต้อง
 ข. เขียนรายละเอียดย่อๆ ง. ผูกโยงเนื้อเรื่องให้สัมพันธ์กัน
17. การเขียนเรียงความส่วนใดที่ทำหน้าที่ปิดเรื่อง
 ก. คำนำ ค. สรุป
 ข. เนื้อเรื่อง ง. วางโครงเรื่อง
18. ส่วนใดของการเขียนเรียงความที่ทำให้เกิดความประทับใจ
 ก. คำนำ ค. สรุป
 ข. เนื้อเรื่อง ง. วางโครงเรื่อง
19. สมมุติว่าครูจะให้นักเรียนเขียนเรียงความสักเรื่องนักเรียนควรทำเช่นไร
 ก. เลือกเรื่องที่จะเขียน ค. วางโครงเรื่อง
 ข. ค้นคว้าหาข้อมูล ง. ปรับปรุงถ้อยคำภาษาให้ถูกต้อง
20. ถ้านักเรียนได้เขียนเรียงความ เรื่อง "ชีวิตของข้าพเจ้า" นักเรียนจะเขียนแผนภาพ
 โครงเรื่องหรือหัวเรื่องใดก่อน
 ก. กำเนิด ข. การศึกษา ค. การดำเนินชีวิต ง. ความคาดหวังในอนาคต

หน่วยที่ 2

เรื่อง การเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด (Concept Mapping)

วัตถุประสงค์

1. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการเขียนเรียงความด้วยแผนที่ความคิดได้
2. นักเรียนสามารถบอกลักษณะสำคัญของความคิดหลัก ความคิดรองได้
3. นักเรียนหาความคิดหลัก ความคิดรอง จากข้อความที่อ่านได้
4. นักเรียนสามารถเขียนความคิดหลัก ความคิดรองในแผนที่ความคิดได้
5. นักเรียนสามารถเขียนเรียงความจากแผนที่ความคิดได้

ใบความรู้

เรียงความ คือ การนำถ้อยคำมาผูกประโยค แล้วเรียบเรียงเป็นเรื่องราว เพื่อแสดงความรู้ ความเข้าใจ ความคิดเห็น และความรู้สึกนึกคิดของของผู้เขียนให้ผู้อื่นเข้าใจ

การเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิด คือ การนำความคิดหลัก ความคิดรองจากแผนที่ความคิดมาเขียนให้ต่อเนื่องกัน

แผนที่ความคิด (Concept Mapping) คือ แผนภาพที่ใช้แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความคิดหลักกับความคิดรอง ซึ่งเป็นสาระสำคัญของข้อความที่อ่าน

รูปแบบของแผนที่ความคิด (Concept Mapping) จะมีความคิดหลัก ความคิดรอง และคำหรือข้อความที่ใช้เชื่อมความคิดเหล่านั้น การวางรูปแบบ ของแผนที่ความคิด จะวางความคิดรองต่อจากความคิดหลักสลับกันไป

ความคิดหลัก คือ คำที่มีความหมายกว้างที่สุด มีความหมายครอบคลุมข้อความทั้งหมด ความคิดรอง คือ คำที่มีความหมายแคบกว่าความคิดหลัก เป็นส่วนหนึ่งของความคิดหลัก ลักษณะของความคิดหลักและความคิดรองที่เหมือนกัน คือ จะเป็นคำที่บอกความหมายของวัตถุประสงค์หรือเหตุการณ์ ซึ่งไม่เป็นวิสามานยนาน (นามเฉพาะ) วิธีสร้างแผนที่ความคิด (Concept Mapping) มีดังนี้

1. อ่านข้อความเพื่อหาความคิดหลัก และความคิดรอง
2. เขียนความคิดหลักไว้บนสุด และเขียนความคิดรองถัดลงมาจากความคิดหลัก โดยเขียนไว้ในกรอบแบบใดก็ได้
3. ลากเส้นเชื่อมโยงระหว่างความคิดหลักกับความคิดรอง

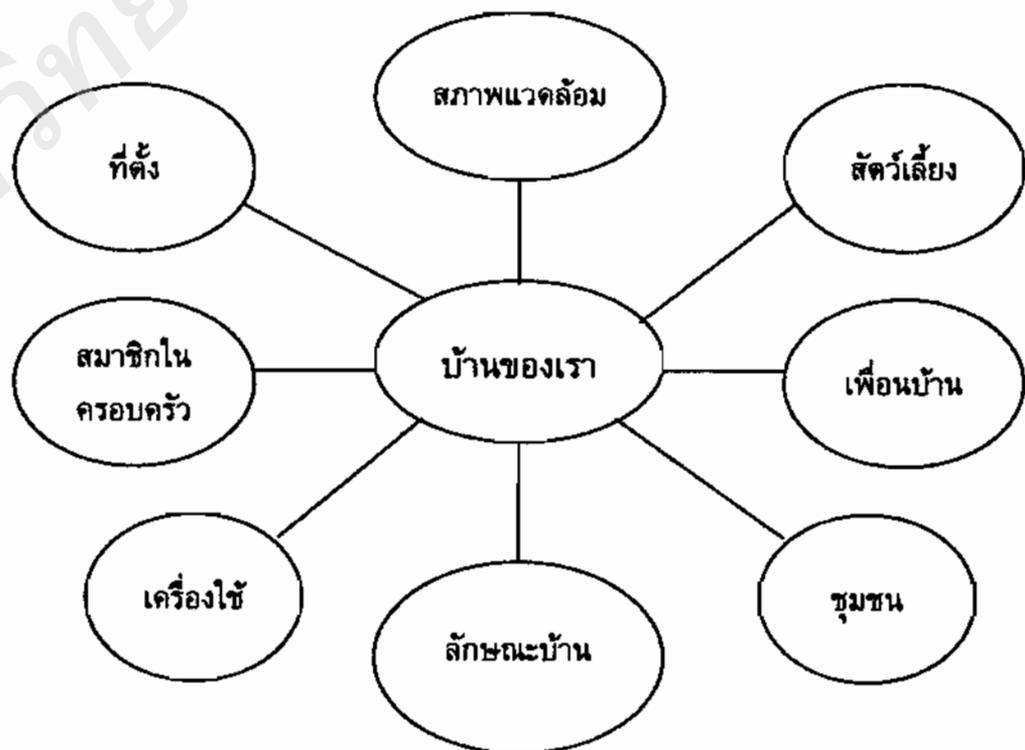
ตัวอย่าง

เพลงบ้านของเรา

บ้านคือวิมานของเรา เราซื้อเราเช่าเราปลูกของเราความใจ ย่อมเป็นสถานทิพย์วิมาน
 พอลาได้เป็นที่เกิดที่ตาย ที่เราสร้างไว้คอยเท่า บ้านคือวิมานของคน ถึงแม้ยากจนก็ต้อง
 ค้ำจนอย่างปัญญาหาบ้านสักหลังที่พอประทังชีวา เพื่อสนิทในนิทรา ให้ตื่นมามองโลก
 ชื่นใจ บ้านฉันมีเพลงฝันให้ฟังมีเสียงระฆังจากกังสดาลพริ้งไป มีสวนไม้ดอกไม้บานก้าน
 กอช่อใบมีความรักมีน้ำใจ มีให้อภัยมีกรุณา

บ้านคือวิมานของเรา ยามพบความเศร้ารีบกลับบ้านเราจะเปรมปรีดา เพราะบ้านมีรัก
 มีน้ำใจ อภัยกรุณา คอยเราอยู่ทุกเวลา ในชายคาเขตบ้านของเรา

แผนที่ความคิด

หน่วยที่ 3

เรื่อง การเขียนคำนำ

วัตถุประสงค์

1. นักเรียนสามารถบอกลักษณะและหน้าที่ของคำนำได้
2. นักเรียนสามารถบอกลักษณะการเขียนคำนำที่ดีได้
3. นักเรียนสามารถเขียนคำนำในการเขียนเรียงความได้

ใบความรู้

1. ความหมายของคำนำ

คำนำ มีลักษณะเป็นย่อหน้า ที่อยู่ต้นความ
คำนำ ทำหน้าที่นำเรื่อง
คำนำ เป็นตอนที่เขียนยากที่สุดในการเขียนเรียงความ
คำนำ มีความจำเป็นสำหรับเรียงความทุกเรื่อง
คำนำ ถ้าขาดหายไปก็เปรียบเสมือนคนคอขาด
2. หน้าที่ของคำนำ

คำนำมีความสำคัญในการสร้างความสนใจให้ผู้อ่านติดตามเรื่อง
3. เนื้อหาของคำนำ

คำนำจะมีเพียงหนึ่งย่อหน้าเท่านั้น
4. ลักษณะของคำนำที่ดี มีดังนี้
 - 4.1 นำผู้อ่านเข้าสู่เนื้อเรื่องทันที
 - 4.2 ชี้ให้เห็นแนวทางทั้งหมด
 - 4.3 ระวังให้ติดตามอ่านเรื่องต่อไป
5. การเขียนย่อหน้าคำนำที่ดี มี 5 วิธีดังนี้
 - 5.1 เขียนโดยเน้นใจความสำคัญของเรื่อง
 - 5.2 เขียนโดยใช้คำจำกัดความ
 - 5.3 เขียนโดยให้เห็นข้อเท็จจริงที่สำคัญซึ่งจะนำไปสู่เนื้อเรื่องได้อย่างรวดเร็ว
 - 5.4 เขียนโดยอ้างประสบการณ์ส่วนตัว
 - 5.5 เขียนโดยการตั้งปัญหาและแสดงความมุ่งหมายที่จะไขปัญหานั้น

ตัวอย่างที่ 1

เขียนโดยเน้นใจความสำคัญของเรื่อง

เช่น "ข้าพเจ้ามีความมุ่งหมายจะเรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษาตั้งแต่เริ่มเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 แล้ว แต่อย่างไรก็ดี ข้าพเจ้าไม่อาจตัดสินใจได้ว่าจะเลือกเรียนในสาขาวิชาใดดี จนกระทั่งข้าพเจ้าได้ทราบผลการสอบไล่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ข้าพเจ้าจึงตกลงใจลงทะเบียนเรียนวิชาภาษาอังกฤษและคณิตศาสตร์ เป็นวิชาเลือก เพราะสาเหตุบางประการ"

ตัวอย่างที่ 2

เขียนโดยใช้คำจำกัดความ

เช่น "งานอดิเรก ตามที่สังเกตเห็นมักเป็นกิจกรรม ที่แย่งเอาเวลาว่างและเงินสะสมไว้ไปเกือบหมด ความจริงประการนี้ยิ่งเห็นได้ชัดที่สุด ตั้งแต่เริ่ม"

ตัวอย่างที่ 3

เขียนโดยใช้ข้อเท็จจริงที่สำคัญซึ่งจะนำไปสู่เนื้อเรื่องได้รวดเร็ว

เช่น "มีข่าวว่า จากการไปเยี่ยมเยือนญี่ปุ่นของรัฐมนตรี กระทรวงการต่างประเทศกับคณะนั้นสิ่งหนึ่งที่ประสบความสำเร็จในการเจรจาฉันมิตร คือการส่งเสริมให้มีการลงทุนในไทย ตามนโยบายของรัฐบาล"

ตัวอย่างที่ 4

เขียนโดยอ้างประสบการณ์ส่วนตัว

เช่น "ข้าพเจ้าได้ยินแม่เล่าเรื่องให้ฟังอยู่เสมอว่า พี่นาประมาณ 200 ไร่ ที่ครอบครัวยุ ข้าพเจ้าเคยใช้ทำนาอยู่ เป็นปามาก่อน ตา ยาย แม่ และน้ำของข้าพเจ้าได้ช่วยกันจับจองจนได้เป็นกรรมสิทธิ์มาจนทุกวันนี้"

ตัวอย่างที่ 5

เขียนโดยการตั้งปัญหาและแสดงความมุ่งหมายที่จะไขปัญหานั้น

เช่น "ศัพท์ที่ว่า ชาตินี้ในสมัยนี้ คู่มือแปลความไปต่างๆ นานาแต่ต่างคนต่างเห็นว่าของคนนั้นถูก เพราะฉะนั้น จึงเป็นที่ทู่เขี่ยกันอยู่โดยไม่มีที่สิ้นสุด และด้วยเหตุนี้จึงได้มีความเห็นแตกต่างกันอยู่มากในข้อวินิจฉัยว่าชาติ ควรมึลักษณะอย่างไร คือ ควรประกอบด้วยลักษณะอย่างไร จึงจะนับได้ว่า เป็นชาติที่ดีแท้"

หน่วยที่ 4

เรื่อง การเขียนเนื้อเรื่อง

วัตถุประสงค์

1. นักเรียนสามารถบอกลักษณะการเขียนเนื้อเรื่องได้
2. นักเรียนสามารถบอกวิธีเขียนโครงเรื่องได้ดี
3. นักเรียนสามารถวางโครงเรื่องเขียนเรียงความได้
4. นักเรียนสามารถเขียนเนื้อเรื่องโดยการเขียนโครงเรื่องจากหัวข้อเรื่องได้

ใบความรู้

1. ความหมายของเนื้อเรื่อง
เนื้อเรื่อง หรือ ย่อหน้าเนื้อเรื่อง จะมีลักษณะอยู่ถัดจากย่อหน้าคำนำ
เนื้อเรื่อง ทำหน้าที่ ขยายใจความของเรื่อง
เนื้อเรื่อง อาจมีได้หลายย่อหน้า มากน้อยสุดแต่เนื้อเรื่องแต่ทั้งนี้ต้องให้ต่อเนื่อง

เป็นเรื่องเดียวกัน

- เนื้อเรื่อง นำมาจากประสบการณ์ ความรู้ ความคิดเห็นและจากที่อื่นๆ
2. การเขียนเนื้อเรื่องไม่ให้สับสน จะต้องวางโครงเรื่องก่อน
3. การวางโครงเรื่อง เพื่อเป็นการลำดับความคิด ลำดับเรื่องราวก่อนหลัง
ได้ถูกต้องเหมาะสม เนื้อความจะได้ต่อเนื่องสัมพันธ์กันไม่วกวน
4. วิธีการเขียนโครงเรื่องให้ได้ดี มีดังนี้
 - 4.1 กำหนดหัวข้อที่จะเขียน
 - 4.2 ค้นหาหาความรู้เกี่ยวกับหัวข้อที่จะเขียน
 - 4.3 นำความรู้มากำหนดเป็นหัวข้อให้มีความสัมพันธ์กัน
 - 4.4 เขียนรายละเอียดตามโครงเรื่องที่กำหนดไว้แต่ละหัวข้อ
 - 4.5 เขียนข้อความคิดต่อกันตลอดเรื่อง ตามรายละเอียดที่ร่างไว้

แก้ไขเพิ่มเติม ให้แต่ละหัวข้อมีส่วนเชื่อมโยงกัน

- 4.6 อ่านทบทวน แก้ไขขัดเกลารายการ สำนวนให้ถูกต้องสละสลวย

ขั้นตอนการเขียนเรียงความ การวางโครงเรื่อง

เรื่อง “เพื่อนรักของฉัน”

1. วางโครงเรื่องเป็นหัวข้อเรื่อง ให้มีความสัมพันธ์กัน แต่ละหัวข้อจะเป็นกรอบความคิดของผู้เขียน เพื่อช่วยให้การเขียนเป็นไปตามลำดับความคิด แล้วหาความรู้โดยการอ่านหนังสือเกี่ยวกับเรื่องที่จะเขียน

ตัวอย่างการวางโครงเรื่องเป็นหัวข้อ เรื่อง “เพื่อนรักของฉัน”

การวางโครงเรื่องเป็นหัวข้อเรื่อง

1. ความสำคัญของเพื่อน	2. เหตุผลที่สนิทสนม
3. คุณสมบัติของเพื่อนรัก	4. ความประทับใจที่มีต่อเพื่อนรัก

2. เขียนร่างรายละเอียดตามโครงเรื่องที่กำหนดไว้แต่ละข้อ

2.1 ในสังคมเราพบปะผู้คนมากมาย สังคมเราจะอยู่คนเดียวไม่ได้ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ชีวิตในสังคมจะเกิดความสุข ดังนั้นอาจมีคนที่ยังพอใจหรือไม่พอใจแต่ผู้ที่เราคบหาด้วยเปรียบเหมือนเพื่อนที่รู้ใจ เพื่อนที่รัก

2.2 เพื่อนที่คุ้นเคย เพราะเรียนอยู่ในชั้นเรียนและห้องเดียวกัน ไปและกลับโรงเรียนพร้อมๆกัน อยู่บ้านใกล้เคียงกัน

2.3 เพื่อนรักของฉัน มีความจริงใจ พุดจาสุภาพอ่อนหวาน กิริยาอ่อนน้อม มีน้ำใจโอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ใจเย็น มีความรับผิดชอบในหน้าที่การงานไม่ทิ้งการเรียน เป็นที่รักของครู อาจารย์และเพื่อนทุกคน

2.4 เพื่อนที่ไว้ใจได้ ช่วยเหลือเพื่อนเมื่อคราวมีความทุกข์ คบหาเป็นระยะเวลาหลายปี จึงเป็นเพื่อนที่รักมากที่สุด

3. เขียนเป็นข้อความติดต่อกันตลอดเรื่อง ตามรายละเอียดที่ร่างไว้ แก้ไขเพิ่มเติมให้แต่ละส่วนมีความเชื่อมโยงกัน

4. อ่านทบทวน แก้ไข ชัดเกลลาภาษา สำนวนให้ถูกต้อง สละสลวย

ข้อควรคำนึงการเขียนเรียงความ

1. การเลือกหัวข้อเรื่อง ถ้ามีหัวข้อให้เลือก ควรที่ผู้เขียนจะเลือกหัวข้อที่คิดว่ามีความรู้ มีประสบการณ์ ในเรื่องที่จะเขียนเป็นอย่างดี

2. การเขียนโครงเรื่อง เป็นสิ่งสำคัญต่อการเขียนเรียงความ เพื่อที่จะทำให้ความคิดเป็นระเบียบ ลำดับเรื่องได้ดี ไม่สับสนวุ่นวาย

3. ภาษาที่ใช้เขียน ต้องใช้ภาษาที่ถูกต้อง ไพเราะ และสละสลวยรวมทั้งตัวสะกด การันต์ให้ถูกต้อง

แบบฝึกหัดหน่วยที่ 4 เรื่อง การเขียนเนื้อเรื่อง

คำสั่ง ให้นักเรียน เขียนโครงเรื่องเป็นหัวเรื่อง หัวข้อใดหัวข้อหนึ่ง เช่น การประหยัด, ความสะอาด ฯลฯ โดยการกำหนดหัวข้อเรื่อง และนำหัวข้อเรื่องมาร่างรายละเอียด

เรื่อง.....

ตอนที่ 1 วางโครงเรื่องเป็นหัวข้อเรื่อง

- 1)
- 2)
- 3)
- 4)
- 5)

ตอนที่ 2 เขียนร่างรายละเอียด ตามโครงเรื่องที่กำหนดไว้ในแต่ละข้อ

- 1).....
.....
.....
- 2).....
.....
.....
- 3).....
.....
.....
- 4).....
.....
.....
- 5).....
.....
.....

หน่วยที่ 5

เรื่อง การเขียนสรุป

วัตถุประสงค์

1. นักเรียนสามารถบอกลักษณะและหน้าที่ของสรุปได้
2. นักเรียนสามารถบอกวิธีการเขียนสรุปได้
3. นักเรียนสามารถเขียนสรุปในการเขียนเรียงความได้

ใบความรู้

1. ความหมายของการเขียนสรุป
สรุป มีลักษณะอยู่ท้ายของข้อความ
สรุป มีความสำคัญคือผู้เขียนจะต้องเขียนให้ผู้อ่าน เกิดความประทับใจ
สรุป ทำหน้าที่ปิดเรื่อง
2. วิธีการเขียนสรุปมีหลายแบบ ในที่นี้จะแยกแบบอย่างการสรุปที่นิยมเขียนกัน

ซึ่งมีอยู่ 5 วิธีคือ

- 2.1 สรุปด้วยการฝากข้อคิด
- 2.2 สรุปด้วยการย้ำให้เห็นความสำคัญ
- 2.3 สรุปด้วยคำคม คำสุภาษิต หรือคำประพันธ์ เพื่อนำมาสนับสนุนความคิดให้

เด่นชัด

- 2.4 สรุปด้วยการสั่งสอน ชี้แนะ
- 2.5 สรุปด้วยการแนะนำชักชวน

ตัวอย่างที่ 1

การเขียนสรุปโดยการแสดงความคิดรวบยอด หรือความคิดประการสำคัญ

เรื่อง การประหยัด

ยุคปัจจุบันเป็นยุคแข่งขันทางเศรษฐกิจ ทำให้มีกระทบต่อคนเรามากถ้าเราไม่รู้จักคำว่า "ประหยัด" ไม่รู้จักการใช้จ่ายในสิ่งที่เป็นประโยชน์ จะทำให้เกิดปัญหา ประหยัดหมายความว่า ระวัง ยับยั้ง ระมัดระวัง ซึ่งหมายถึงการระงับการใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่ายและฟุ่มเฟือย

การประหยัดจึงเป็นการที่จะต้องจัดสรรรายได้ ให้เพียงพอกับรายจ่าย ลดการใช้จ่ายของฟุ่มเฟือยลง อีกวิธีหนึ่ง คือ การออมเงิน การฝากเงินกับธนาคารหรือการหยอดกระปุกออมสิน ยังมีอีกที่ได้ผลคือ การซ่อมสิ่งของเครื่องใช้ที่พอทำเองได้ การรู้จักตัดแปลงสิ่งของที่ใช้แล้ว เช่น กส่องนม นำมาประดิษฐ์เป็นรูปแบบต่างๆ เช่น ดอกไม้ หมวก ฯลฯ จำหน่ายเพื่อเพิ่มรายได้ สำหรับเยาวชนช่วยประหยัดเงินพ่อแม่ ด้วยการระมัดระวังดูแลอุปกรณ์การเรียนให้คงทนถาวร อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ยาวนานที่สุด การรู้จักประหยัดจะทำให้เราลดรายจ่ายในสิ่งที่ไม่จำเป็นลงได้มาก เราจะมีเงินเหลือไว้ใช้จ่าย เมื่อดังกราวจำเป็นจริงๆ โดยไม่ต้องไปกู้หนี้ยืมสินจากใคร หากทุกคนในประเทศทำได้เช่นนี้ ก็จะช่วยประหยัดทรัพยากรและเงินตราของประเทศทางอ้อม

จากตัวอย่างที่ 1 การประหยัดที่กล่าวมาแล้วหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นการออมทรัพย์ การตัดแปลงของใช้แล้วมาประดิษฐ์ การซ่อมของใช้เอง การทะนุถนอมสิ่งของต่างๆ โดยใช้อย่างระมัดระวัง ผลดีจะบังเกิดต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติในที่สุด ขอเพียงเราทุกคนในชาติพร้อมใจกัน ดำรงไว้ซึ่งความประหยัดให้มั่นคงต่อเนื่องตลอดไป

ตัวอย่างที่ 2

การเขียนสรุปโดยให้ข้อเสนอแนะที่แน่นอน

เรื่อง การประหยัด

ยุคปัจจุบันเป็นยุคแข่งขันทางเศรษฐกิจ ทำให้มีผลกระทบต่อคนเรามากถ้าเราไม่รู้จักคำว่า "ประหยัด" ไม่รู้จักการใช้จ่ายในสิ่งที่เป็นประโยชน์ จะทำให้เกิดปัญหา ประหยัดหมายความว่า ระวัง ยับยั้ง ระมัดระวัง ซึ่งหมายถึงการระงับการใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่ายและฟุ่มเฟือย

การประหยัดจึงเป็นการที่จะต้องจัดสรรรายได้ ให้เพียงพอกับรายจ่าย ลดการใช้จ่ายของฟุ่มเฟือยลง อีกวิธีหนึ่ง คือ การออมเงิน การฝากเงินกับธนาคารหรือการหยอดกระปุกออมสิน ยังมีอีกที่ได้ผลคือ การซ่อมสิ่งของเครื่องใช้ที่พอทำเองได้ การรู้จักตัดแปลงสิ่งของที่ใช้แล้ว เช่น ก่อถ่วงนม นำมาประดิษฐ์เป็นรูปแบบต่างๆ เช่น ดอกไม้ หมวก ฯลฯ จำหน่ายเพื่อเพิ่มรายได้ สำหรับเยาวชนช่วยประหยัดเงินพ่อแม่ ด้วยการระมัดระวังดูแลอุปกรณ์การเรียนให้คงทนถาวร อยู่ในสภาพที่ดีใช้ได้ยาวนานที่สุด การรู้จักประหยัดจะทำให้เราลดรายจ่ายในสิ่งที่ไม่จำเป็นลงได้มาก เราจะมีเงินเหลือไว้ใช้จ่าย เมื่อถึงคราวจำเป็นจริงๆ โดยไม่ต้องไปกู้หนี้ยืมสินจากใคร หากทุกคนในประเทศทำได้เช่นนี้ ก็จะช่วยประหยัดทรัพยากรและเงินตราของประเทศทางอ้อม

เราจะพบว่า เบื้องหลังของบุคคลหลายๆ ท่านที่ประสบความสำเร็จในชีวิตได้ เนื่องจาก เขามีคุณธรรมหลายประการ แต่ที่สำคัญประการหนึ่งคือ การประหยัด ซึ่งสามารถทำให้ร่ำรวยเป็นเศรษฐี มีความสุขสบายในชีวิตทั้งตนเองและครอบครัว

ตัวอย่างที่ 3

การเขียนสรุปโดยย่อใจความสำคัญของคำนำ เรื่อง เพื่อนรักของฉัน

ในสังคม ในชุมชน ในโรงเรียน เราจะต้องพบปะผู้คนมากมาย ต้องพูดคุยทักทายกัน เพราะต้องมีการสื่อสารกัน ฟังพากัน การมีชีวิตอยู่ในสังคม จึงจะเกิดความสุข ผู้คนที่เราได้พบปะพูดคุยด้วยนั้น มีทั้งคนที่เราฟังพอใจ ชอบรัก และบางคนเราก็ไม่ฟังพอใจ ไม่ชอบ ไม่อยากคุยหรือคบหาด้วย คนที่เราฟังพอใจ คบหาด้วยเสมอจึงเปรียบเสมือนเพื่อนที่รู้ใจ เพื่อนที่รัก เพื่อนรักของข้าพเจ้ามีหลายคน แต่รักมากที่สุดมีเพียงคนเดียว ดังที่ข้าพเจ้าจะกล่าวให้ฟังดังต่อไปนี้

เพื่อนที่ฉันรักมากที่สุดคนนี้ ชื่อ เด็กหญิงไพลิน สง่าเลิศ การที่ข้าพเจ้าได้รู้จักและมีความคุ้นเคยกับไพลิน เพราะเราจะเรียนอยู่ในชั้นเรียนและห้องเรียนเดียวกัน คือชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2 อยู่บ้านใกล้เคียงกัน ไปและกลับโรงเรียนพร้อมๆ กัน ที่สำคัญ ไพลินมีความจริงใจต่อเพื่อน พูดจา สุภาพอ่อนหวาน กิริยาอ่อนน้อม ไม่ใช่แต่ผู้ใหญ่ แม้แต่ในหมู่เพื่อนไพลินจะทำได้โดยไม่เคอะเขิน มีน้ำใจโอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ใจเย็น สุขุมรอบคอบ และมีความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน ที่สำคัญในด้านการศึกษา การเรียนของไพลินอยู่ในเกณฑ์ดี สนใจ เอาใจใส่ ตั้งใจเรียน ถึงแม้เพื่อนของฉันคนนี้จะไม่เคยสอบได้ที่ 1 ก็ตาม แต่ไพลินเป็นที่รักใคร่ของครูอาจารย์ และเพื่อนๆ ทุกคน

สังคมปัจจุบันคงเป็นสิ่งที่สะท้อนได้ดีแล้วว่า เราไม่สามารถที่จะอยู่อย่างโดดเดี่ยวได้ต้องมีการคบหาสมาคม การดำรงชีวิตแบบตัวใครตัวมัน ไม่ได้สร้างความสุขให้ให้เกิดในสังคมอย่างแท้จริง ถ้าเรามีเพื่อนรักและรู้ใจสักคนเพื่อช่วยเหลือฟังพายุ่อมดีกว่าที่เราจะอยู่คนเดียว โดยไม่มีเพื่อนเลย

ตัวอย่างที่ 4
การเขียนสรุปโดยใช้คำถาม คำพังเพย สุภาษิต
หรือคำประพันธ์ ซึ่งสัมพันธ์กับเรื่อง
เรื่อง เพื่อนรักของฉัน

ในสังคม ในชุมชน ในโรงเรียน เราจะต้องพบปะผู้คนมากมาย ต้องพูดคุยทักทายกัน เพราะต้องมีการสื่อสารกัน ฟังพากัน การมีชีวิตอยู่ในสังคม จึงจะเกิดความสุข ผู้คนที่เราได้พบปะพูดคุยด้วยนั้น มีทั้งคนที่เราฟังพอใจ ชอบรัก และบางคนเราก็ไม่ฟังพอใจ ไม่ชอบ ไม่อยากคุยหรือคบหาด้วย คนที่เราฟังพอใจ คบหาด้วยเสมอจึงเปรียบเสมือนเพื่อนที่รู้ใจ เพื่อนที่รัก เพื่อนรักของข้าพเจ้ามีหลายคน แต่รักมากที่สุดมีเพียงคนเดียว ดังที่ข้าพเจ้าจะกล่าวให้ฟังดังต่อไปนี้

เพื่อนที่ฉันรักมากที่สุดคนนี้ ชื่อ เด็กหญิงไพลิน สง่าเลิศ การที่ข้าพเจ้าได้รู้จักและมีความคุ้นเคยกับไพลิน เพราะเราจะเรียนอยู่ในชั้นเรียนและห้องเรียนเดียวกัน คือชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2 อยู่บ้านใกล้เคียงกัน ไปและกลับโรงเรียนพร้อมๆ กัน ที่สำคัญ ไพลินมีความจริงใจต่อเพื่อน พูดจา สุภาพอ่อนหวาน กิริยาอ่อนน้อม ไม่ใช่แต่ผู้ใหญ่ แม้แต่ในหมู่เพื่อนไพลินจะทำได้โดยไม่เคอะเขิน มีน้ำใจโอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ใจเย็น สุขุม รอบคอบ และมีความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน ที่สำคัญ ในด้านการศึกษา การเรียนของไพลินอยู่ในเกณฑ์ดี สนใจ เอาใจใส่ ตั้งใจเรียน ถึงแม้เพื่อนของฉันคนนี้ จะไม่เคยสอบได้ที่ 1 ก็ตาม แต่ไพลินเป็นที่รักใคร่ของครูอาจารย์ และเพื่อนๆ ทุกคน

ในสังคมปัจจุบัน ที่เต็มไปด้วยการต่อสู้ การแข่งขันกันทุกๆ ด้าน ถ้าเรามีใครสักคนเป็นเพื่อนรักที่รู้ใจ อย่างไพลิน คอยช่วยเหลือฟังพากันยามทุกข์ยาก แม้จะมีเพียงคนเดียวก็ยังดีกว่าที่เราจะมีเพื่อนมากมาย ที่เคยทำลายเราล้มหลัง ดังคำกลอนที่ว่า

อันเพื่อนซี้	มีหนึ่ง	ถึงจะน้อย
ดีกว่าร้อย	เพื่อนชั่ว	ตัวริษยา
เปรียบเหมือนน้ำ	บ่อน้อย	ต้อยราคา
ยังดีกว่า	น้ำเค็ม	เต็มทะเล

หน่วยที่ 6

เรื่อง การใช้คำ

วัตถุประสงค์

1. นักเรียนสามารถใช้คำได้อย่างกะทัดรัด ไม่ใช่คำฟุ่มเฟือย
2. นักเรียนสามารถใช้คำได้ตรงตามความหมาย
3. นักเรียนสามารถเขียนสะกดคำได้ถูกต้อง
4. นักเรียนสามารถเลือกใช้คำได้ถูกต้องเหมาะสมกับบุคคลและโอกาส
5. นักเรียนสามารถใช้คำได้ชัดเจน
6. นักเรียนสามารถแก้ไขคำที่ให้ความรู้สึกที่ไม่ดี

ใบความรู้

การใช้ภาษาในการเขียน จะต้องรู้จักเลือกคำมาใช้อย่างถูกต้องและเหมาะสม คือ จะต้องรู้ว่าคำที่จะนำมาใช้นั้น มีความหมายที่แท้จริงอย่างไร เมื่อนำมาใช้กับข้อความนั้นๆ แล้ว จะมีความเหมาะสมหรือไม่ และมีความหมายชัดเจนแจ่มแจ้งแค่ไหน การรู้จักคำมากๆ จะมีส่วนช่วยให้เขียนพูดได้คล่องแคล่ว ไม่มีความติดขัดหรือไม่จนด้วยถ้อยคำ

การใช้คำที่ดีนั้น ผู้ใช้จะต้องรู้จักหน้าที่ของคำ คำไทยบางคำหน้าที่หลายอย่าง การรู้จักเปลี่ยนตำแหน่งหน้าที่ของคำในประโยคย่อมมีผลดีต่อการนำไปใช้ในการสื่อสารได้เหมาะสมตามความหมาย เช่น

1) ตีเป็นอวัยวะชนิดหนึ่งในร่างกายมนุษย์	(ประธาน)
2) ผมขอรับรองว่าเด็กคนนี้เป็นดี	(กริยา)
3) เขาเป็นคนรักดี	(กรรม)
4) วันนี้เขากินอาหารดี	(วิเศษณ์ขยายนาม อาหาร)
5) แม่ค้าคนนี้เป็นคนดี	(วิเศษณ์ของกริยา พูด)

การสื่อความหมายให้ถูกต้อง จะต้องรู้หลักการใช้คำดังนี้

1. การใช้คำ มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ใช้คำไม่ฟุ่มเฟือย คือการรู้จักใช้คำเท่าที่จำเป็น การใช้คำมากแต่มีความหมายเท่าเดิมนั้น ทำให้ข้อความรุงรัง การเปลี่ยนคำกริยาให้เป็นคำนามโดยใช้คำว่า การ ความ เช่น

เขาได้รับความพอใจที่ได้รับเลือกเป็นประธาน

เมื่อตัดคำว่า ได้รับความ ในประโยคแรกลงความหมายก็คงเดิม ข้อความก็กระชับขึ้น ดังนี้

เขาพอใจที่ได้รับเลือกเป็นประธาน

1.2 ใช้คำตรงความหมาย คำในภาษาไทยที่เขียนต่างกัน แต่ความหมายใกล้เคียงกันก็มีอยู่เป็นจำนวนมากจึงมีความสับสนและใช้คำไม่ตรงกับความหมาย หรืออีกกรณีหนึ่ง คือคำไทยมีจำนวนไม่น้อยที่มีเสียงต้นคำหรือเสียงท้ายคำเหมือนกัน ผู้ใช้ที่ไม่รู้ความหมายที่แท้จริงก็คิดว่ามี ความหมายอย่างเดียวกัน จึงนำไปสื่อความหมายไม่ถูกต้อง

คำที่มีเสียงต้นคำและท้ายคำเหมือนกัน เช่น

ขาดกร - ขาดกรรม	ขัดขึ้น - ขัดขวาง	ภาพพจน์ - ภาพลักษณ์
เสกสรร - สวรรค์สร้าง	จำกัด - กำจัด	อุดมคติ - อุดมการณ์
วันหน้า - วันหลัง		

1.3 การสะกดคำ การเขียนให้ถูกต้องนั้นผู้เขียนต้องมีความแม่นยำในเรื่องการสะกดคำ เราพบอยู่เสมอว่าผู้เขียนมีความเข้าใจความหมายของคำดี แต่เขียนส่งไปนั้นเป็นสัญลักษณ์ที่ไม่ตรงกับความหมายที่คิดไว้ จึงทำให้ผู้รับสารแปรเจตนาของผู้ส่งสารผิดไป เช่น

สัตว์แพทย์รักษาสัตว์

คนซื้อถือสัตย์

สัตว์ หมายถึง สิ่งที่มีชีวิตซึ่งแตกต่างไปจากพรรณไม้ มีความรู้สึกและเคลื่อนไหวย้ายตัวเองได้

สัตย์ หมายถึง ซื่อตรง, จริง, แท้, แน่นนอน, ดี

เขารดน้ำต้นไม้และยกแข่งมะม่วงรสดีขึ้นใส่รถ

รด หมายถึง เท, ราบ

รส หมายถึง สิ่งที่รู้ได้ด้วยลิ้น

รถ หมายถึง ยานที่มีล้อสำหรับเคลื่อนไป

1.4 ใช้คำให้เหมาะสม หมายถึงการใช้คำให้เหมาะสมกับบุคคลและเหมาะสมกับโอกาสซึ่งมีวิธีการใช้ ดังนี้

4.1 คำศัพท์ที่ใช้สำหรับพระมหากษัตริย์พระบรมวงศานุวงศ์ คำราชาศัพท์ที่พบและใช้ในชีวิตประจำวันจะแบ่งเป็นนามราชาศัพท์ สรรพนามราชาศัพท์ และกิจยาราชาศัพท์ เช่น

พระเชษฐา	หมายถึง	พี่ชาย
พระนัดดา	หมายถึง	หลาน
เสวย	หมายถึง	กิน
กริ้ว	หมายถึง	โกรธ
ทรงพระราชนิพนธ์	หมายถึง	แต่งหนังสือ (ใช้กับพระมหากษัตริย์)
ทรงดนตรี	หมายถึง	เล่นดนตรี

ตัวอย่าง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชนิพนธ์เรื่องนายอินทร์ผู้ปิดทองหลังพระ

4.2 คำศัพท์ที่ใช้สำหรับพระภิกษุสงฆ์ การใช้คำราชาศัพท์สำหรับพระภิกษุต่างจากคำราชาศัพท์สำหรับพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ คือ คำราชาศัพท์สำหรับพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ ผู้อื่นเป็นผู้ใช้คำราชาศัพท์ แต่คำราชาศัพท์สำหรับพระภิกษุ พระภิกษุใช้สำหรับตนเองและผู้อื่นใช้สำหรับพระภิกษุสงฆ์ด้วย เช่น

ฉัน	หมายถึง	ภิก
จำวัด	หมายถึง	นอน
มรณภาพ	หมายถึง	ตาย
อุปสมบท	หมายถึง	บวช(เป็นพระ)
บรรพชา	หมายถึง	บวช(เป็นเณร)
ลิขิต	หมายถึง	จดหมาย

อาตมาใช้ในโอกาสเรียกตนเองกับบุคคลธรรมดาที่เป็นผู้ใหญ่

หรือมีฐานะตำแหน่งสูง

พระคุณเจ้าใช้ในโอกาสบุคคลธรรมดาใช้เรียกสมเด็จพระราชาคณะ

ตัวอย่าง

เด็กวัดบอกว่า เจ้าอาวาสกำลังจำวัดอยู่

4.3 คำศัพท์ที่ใช้สำหรับสุภาพชนหรือคำสุภาพ การใช้ถ้อยคำที่สุภาพเหมาะสมกับฐานะและกาลเทศะ เป็นเครื่องช่วยสื่อความหมายให้เข้าใจกันได้ในสังคม และเสริมสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อกันด้วย เช่น

กินน้ำ	ควรใช้	ดื่มน้ำ
ดิน	ควรใช้	เท้า
เยี่ยว	ควรใช้	ปัสสาวะ
ขี้	ควรใช้	อุจจาระ
ไอ้, อี	ควรใช้	คุณ
หัว	ควรใช้	ศีรษะ
ผัว, เมีย	ควรใช้	สามี, ภรรยา

1.5 ใช้คำให้ชัดเจน หมายถึงการใช้คำไม่กำกวม เพราะหากใช้คำที่ความหมายไม่ชัดเจนหรือ คำกำกวมผู้อ่านจะเกิดความสงสัยเพราะว่าตีความได้หลายอย่าง เช่น

“โปรดเดินตามแผนที่มืออยู่แล้ว” มีความหมายได้ 2 อย่าง คือ

- โปรดเดินตามแผนการที่มีอยู่แล้ว
- โปรดเดินตามแผนที่ซึ่งมีอยู่แล้ว

“ฉันทขายกระเป๋าสองใบแล้ว” มีความหมายได้ 2 อย่าง คือ

- ฉันทขายกระเป๋าสองใบแล้ว
- ฉันทขายกระเป๋าสองใบแล้ว

1.6 หลีกเลี่ยงคำที่ให้ความรู้สึกไม่ดี ลักษณะพิเศษของคำไทยอีกประการหนึ่งคือ มีคำที่มีความหมายทำนองคล้ายกันอยู่หลายคำ ความหมายของแต่ละคำก็จะให้ความรู้สึกต่าง ๆ กันไป เช่น บางคำมีความหมายแสดงถึงความนอบน้อม บางคำมีความหมายแสดงถึงความเบื่อกันเอง บางคำแสดงถึงความเจ็บปวด บางคำให้ความรู้สึกแข็งกร้าว และบางคำทำให้เกิดความรู้สึกทำนองขมขู่หรือเหยียดหยาม ผู้ใช้ภาษาจะต้องรู้จักหลักการใช้คำที่มีลักษณะดังกล่าวนี้ให้มากที่สุด เช่น

ให้ความรู้สึกที่ไม่ดี		เด็กคนนี้เป็นเด็กปัญญาทึบ
ให้ความรู้สึกที่ดีขึ้น		เด็กคนนี้เป็นเด็กเรียนช้า
คำอื่นๆ ก็ควรเปลี่ยนเพื่อลดความรู้สึกรุนแรง เช่น		
คนแก่	เปลี่ยนเป็น	ผู้ใหญ่ ผู้สูงอายุ ผู้มีอายุ
เลว	เปลี่ยนเป็น	ยังไม่ดี ไม่สู้ดี
บ้านนอก	เปลี่ยนเป็น	ต่างจังหวัด ชนบท
ใช้ไม่ได้	เปลี่ยนเป็น	ยังมีสิ่งที่จะต้องแก้ไข
หรืออาจใช้คำว่า “ไม่” เดิมหน้าคำที่มีความหมายตรงกันข้าม เช่น		
ขี้เกียจ	เปลี่ยนเป็น	ไม่ขยัน
เลว	เปลี่ยนเป็น	ไม่ดี
สกปรก	เปลี่ยนเป็น	ไม่สะอาด
โง่	เปลี่ยนเป็น	ไม่ฉลาด

แบบฝึกหัดหน่วยที่ 6

เรื่อง การใช้คำ

ตอนที่ 1 การใช้คำ

ใช้คำ

1. แก้วคำที่เป็นตัวเน้นจากข้อความที่กำหนดให้ต่อไปนี้ให้ถูกต้องตามหลักการ

ตัวอย่าง ประโยคที่กำหนดให้ เขาได้รับความพอใจที่ได้รับเลือกเป็นประธาน
ประโยคที่แก้ว คำพอใจที่ได้รับเลือกเป็นประธาน

1. ฉันได้ทำความตกลงกับคนอื่นแล้ว

2. ตำรวจทำการจับกุมผู้ร้ายเมื่อเช้านี้

3. ผู้บริสุทธ์ยอมไม่มีความกลัวถูกกล่าวหา

4. นักข่าวหนังสือพิมพ์ได้ทำการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน

5. ข้าพเจ้ามีความเสียใจที่ปฏิบัติตามท่านไม่ได้

6. ครูทำการสอนหนังสือนักเรียน

7. อุคมทำการต้อนรับรัฐมนตรีอย่างคล่องแคล่ว

8. อาจารย์มีความยินดีที่ลูกศิษย์สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

9. อารมณมีความพอใจมากที่เรียนจบการศึกษา

10. ฉันทำการอบรมนักเรียนที่ผิดวินัย

2. ให้นักเรียนนำคำที่กำหนดให้เติมลงในช่องว่างของประโยคให้ถูกต้องตาม

ความหมาย

ตัวอย่าง คำที่กำหนดให้ สืบสวน, ไล่สวน

ตำรวจ (สืบสวน) คดีนี้อย่างเร่งด่วน

ตำรวจกำลัง (สอบสวน)

1. คำที่กำหนดให้ กิดขวาง ชัดขวาง

อย่างจอครด(.....) ประคอง

เขา (.....) เธอไม่ให้ทำร้ายเด็ก

2. คำที่กำหนดให้ ชี้แจง เปิดเผย

นายกรัฐมนตรี (.....) เกี่ยวกับสถานการณ์ชายแดนภาคใต้

เขา(.....) ความลับสุดยอด

3. คำที่กำหนดให้ เผยแผ่ เผยแพร่

ผู้จัดการ (.....) ชื่อเสียงของบริษัท

พระภิกษุ(.....) พระพุทธศาสนา

4. คำที่กำหนดให้ เจือปน ปะปน

กาแฟมียาพิษ (.....) แน่ๆ

มีข้าวเหนียว (.....) อยู่ในข้าวเจ้า

5. คำที่กำหนดให้ เร่งรีบ เร่งรัด

เขา (.....) จนเกินไป งานถึงผิดพลาด คราวหลังควรให้เวลามากกว่านี้

ถึงคุณจะมา (.....) อย่างไร ผมก็ไม่มีปัญหาเงินมาคืนคุณได้

3. ให้นักเรียนแก้ไขคำที่พิมพ์ด้วยตัวหนาให้ถูกต้องเหมาะสม

ตัวอย่าง ดินนขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาส

แก้เป็น ข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาส

1. สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารีแต่งหนังสือเรื่องแก้วจอมแก่น
แก้เป็น2. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเสด็จออกท้องพระโรง
แก้เป็น3. เจ้าฟ้าหญิงจุฬาภรณ์ฯ ดูการแสดงโขน
แก้เป็น

4. พระเจ้าหลานเธอ **บัว** เป็นใช้หัดใหญ่
แก้เป็น

5. สมเด็จพระเทพฯ **ชอบ** ส้มตำมาก
แก้เป็น

4. ให้นักเรียนหาความหมายของคำศัพท์ต่อไปนี้
ตัวอย่าง ประเคน หมายถึง ส่งของด้วยมือให้พระ

คำศัพท์	ความหมาย
1. จำพรรษา
2. บิณฑบาต
3. ภัตตาหาร
4. ลาสิกขา
5. นิมนต์
6. ถวาย
7. ทำวัตร
8. อาพาธ

5. ให้นักเรียนหาคำที่ควรใช้จากคำที่กำหนดให้ต่อไปนี้
ตัวอย่าง **หัว** **ควรใช้** **สามิ**

คำที่กำหนดให้	คำที่ควรใช้
1. หมา
2. เกือก
3. ชี
4. ดิน
5. เม็ย
6. กิน
7. โทหก
8. ฐู

หน่วยที่ 7

เรื่อง การใช้ประโยค

วัตถุประสงค์

1. นักเรียนสามารถเขียนประโยคพื้นฐานได้
2. นักเรียนสามารถบอกชนิดประโยคได้
3. นักเรียนสามารถนำข้อความส่วนขยายมาวางในประโยคได้อย่างเหมาะสม
4. นักเรียนสามารถแต่งประโยคจากคำที่กำหนดให้ได้
5. นักเรียนสามารถแต่งประโยคจากภาพที่กำหนดให้ได้
6. นักเรียนสามารถใช้คำเชื่อมในประโยคได้
7. นักเรียนสามารถนำประโยคไปเรียบเรียงเป็นย่อหน้าที่มีข้อความสัมพันธ์กัน

ใบความรู้

1. พื้นฐานของประโยค

ประโยคคือ ข้อความ ที่มีความหมายครบบริบูรณ์ว่า ใคร ทำอะไร และ อาจจะบอกต่อไปว่า กับใคร ที่ไหน และอย่างไร ประโยคประกอบด้วยส่วนสำคัญ 2 ส่วน คือ ประธาน และภาคแสดง

1.1 ภาคประธาน คือส่วนแรกที่แสดงให้ทราบว่า เป็นส่วนสำคัญของข้อความซึ่งอาจเป็นผู้กระทำกริยาหรืออาจเป็นผู้ถูกกระทำก็ได้ เช่น

สุนัขกัดคนแปลกหน้า

ปลาใหญ่กินปลาเล็ก

นักเรียนได้รับคำชมเชยจากผู้ปกครอง

เด็กถูกสุนัขกัด

1.2 ภาคแสดง คือส่วนที่แสดงอาการหรือการกระทำของภาคประธานให้ได้ความหมายสมบูรณ์ ถ้ากริยานั้นเป็นกริยาที่ไม่ต้องการกรรมก็มีกริยาเพียงตัวเดียว แต่ถ้ากริยานั้นต้องการกรรม ก็ต้องมีกรรมมารับจึงจะได้ความหมายครบบริบูรณ์ นอกจากนั้นบางประโยคยังจำเป็นจะต้องมีส่วนขยายกริยา ขยายกรรม เพื่อให้ได้ความชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น

เด็กกินขนมอย่างเอร็ดอร่อย (อย่างเอร็ดอร่อย ขยาย กิน)

อากาศกำลังร้อนจัด (จัด ขยาย ร้อน)

2. ประโยคที่ใช้ในการสื่อสาร

ประโยคที่ใช้ในการสื่อสารสามารถแบ่งตามเจตนาของผู้ส่งสารได้ 4 ประเภท คือ

2.1 ประโยคบอกเล่า คือ ประโยคที่ต้องการส่งสารบอกเล่าว่า ประธานของประโยค ทำอะไร อยู่ที่ไหน ในสภาพใด เช่น ไก่ขัน, เขาตีแมน, คนดำวิ่งเร็ว

2.2 ประโยคคำถาม มีการวางรูปประโยค 2 ลักษณะ คือ

2.2.1 ใช้คำว่า "หรือ" "ไหม" (หรือไม่) ไว้ท้ายประโยค เช่น

- 1) เธอไปกับเขาหรือ
- 2) เขาชอบเที่ยวไหม
- 3) น้องจะไปโรงเรียนหรือไม่

2.2.2 ใช้คำวิเศษณ์ที่เป็นคำถามไว้ท้ายประโยค

- 1) คุณเป็นใคร
- 2) เขาชื่ออะไร
- 3) มันอยู่ที่ไหน
- 4) ท่านมาเมื่อไร

2.3 ประโยคปฏิเสธ ใช้คำว่า "ไม่" เปลี่ยนประโยคบอกเล่าให้เป็นประโยคปฏิเสธ
ตำแหน่งของ "ไม่" จะวางเรียงไว้ในที่ต่างๆ ของประโยค เช่น

- นักเรียนไม่มาโรงเรียน
- พ่อยังไม่กลับบ้าน
- เด็กคนนี้อ่านหนังสือไม่ออก

2.4 ประโยคคำสั่ง ขอร้องหรือชักชวน โดยปรกติแล้ว ถ้าเป็นประโยคคำสั่งมักละ
ผู้กระทำกริยาหรือประธานไว้ในฐานที่เข้าใจ เช่น

- จงตอบคำถามต่อไปนี้ (เป็นประโยคคำสั่ง)
- โปรดอย่าส่งเสียงดัง (เป็นประโยคขอร้อง)
- กรุณาเดินเบาๆ (เป็นประโยคขอร้อง)

3. การขยายส่วนของประโยค

การใช้ประโยคสื่อสารกันนั้นต้องมีความแจ่มแจ้ง ชัดเจน จึงจำเป็นต้องมีถ้อยคำ
มาขยาย

ตัวอย่าง ขยายส่วนในภาคประธาน (คำที่ขีดเส้นใต้คือส่วนขยาย)

ภาคประธาน	ภาคแสดง
<u>สัตว์หลายชนิด</u> <u>ปลาน้ำจืดหลายชนิด</u>	อยู่ในสวนสัตว์ ว่าทวนน้ำ

ตัวอย่างขยายส่วนในภาคแสดง (คำที่ขีดเส้นใต้คือส่วนขยาย)

ภาคประธาน	ภาคแสดง
อาจารย์ ลูกเสือ	ชม <u>เขียนนักเรียนทุกคน</u> <u>เดินทางไกล 3 กิโลเมตร</u>

4. การเชื่อมประโยค

การนำประโยคหลายๆ ประโยคมาเขียนเรียบเรียงต่อกัน ถ้าประโยคแต่ละประโยคมีความหมายเกี่ยวข้องกัน ก็ต้องใช้คำเชื่อมในประโยคนั้น

ลักษณะการเชื่อมประโยคแบ่งตามความสัมพันธ์ของประโยคดังนี้

4.1 ข้อความที่คล้อยตามกัน คำเชื่อม ได้แก่ ก็...จึง แล้วก็ เช่น
ฉันเรียนหนังสือแล้วก็กลับบ้าน

4.2 ข้อความที่แย้งกัน คำเชื่อม ได้แก่ แต่ แต่ทว่า ถึง...ก็ เช่น
ถึง สิบปากว่าก็ไม่เท่าตาเห็น

4.3 ข้อความให้เลือกเอาอย่างใดอย่างหนึ่ง คำเชื่อม ได้แก่ หรือ มิฉะนั้น ไม่ก็
เช่น เธอจะยืนหรือจะนั่ง

4.4 ข้อความที่เห็นเหตุผล คำเชื่อม ได้แก่ จึง ฉะนั้น ดังนั้น เช่น
เขาคัดหนังสือจึงสอบไล่ได้

5. ลักษณะของประโยคที่ดี

ประโยคที่ดี จะต้องประกอบไปด้วยลักษณะ 3 ประการ คือ

5.1 ประโยคชัดเจน ความไม่ชัดเจนมีอยู่ 2 ลักษณะ คือประโยคที่ความหมายไม่
กระจ่างและประโยคที่ความหมายกำกวม

5.1.1 ประโยคไม่กระจ่าง

- ใช้คำลักษณะนามไม่ถูกต้อง
- ใช้คำที่มีความหมายกว้างไม่เฉพาะเจาะจง
- ใช้คำที่มีความหมายไม่แน่นอน
- ใช้คำที่มีความหมายขัดแย้งกัน

5.1.2 ใช้คำกำกวม ประโยคกำกวม หมายความว่า ความหมายของประโยคมี
หลายความหมายผู้เขียนกับผู้อ่านสื่อความหมายไม่เข้าใจ ความกำกวมเกิดจากสาเหตุดังนี้

1) ใช้คำกำกวม เช่น

- คนที่จับเชือกควรจะเป็นคนสาว ควรแก้ไขเป็น คนที่จับเชือก
ควรจะเป็นคนสาวเชือก

2) ใช้สรรพนามกำกวม เช่น

- นิดเดียวกับน้อยอยู่กว่าชั่วโมง ในที่สุดเขาโกรธขึ้นมากก็กระโดด
เข้าตะโคงอย่างแรง จนเขาหกล้มหน้าคว่ำ ควรแก้ไขเป็น นิดเดียวกับน้อยอยู่กว่าชั่วโมง ในที่สุด
นิดโกรธขึ้นมากก็กระโดดตะโคงอย่างแรง จนน้อยหกล้มหน้าคว่ำ

3) ใช้โครงสร้างของประโยคกำกวม เช่น

- ฉันทายบ้านพี่ ควรแก้ไขเป็น ฉันทายบ้านของพี่ หรือ ฉันทาย
บ้านให้พี่

5.2 ประโยคกะทัดรัด เป็นประโยคที่ไม่ใช้คำซ้ำๆ ไม่ใช้คำที่ไม่จำเป็นและประโยคจะต้องไม่ยาวเกินไป ดังนี้

5.2.1 ไม่ใช้คำซ้ำๆ เช่น

- ภาษาไทยในยุคปัจจุบันนับวันจะเสื่อมลงไปในทางที่ไม่สมควร

คำว่า "เสื่อม" มีความหมายว่าเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ไม่ดีอยู่แล้ว จึงไม่ควรเขียนขยายความต่อไปว่า "ลงไปในทางที่ไม่สมควร"

5.2.2 ไม่ใช้ประโยคยาวเกินไป เช่น

- เรากำลังเดินทางไปจังหวัดหนึ่ง ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีชื่อเสียงปรากฏ

ทางประวัติศาสตร์ และสำคัญมากจังหวัดหนึ่ง คือจังหวัดกาญจนบุรีนั่นเอง

คำว่า "ที่มีชื่อเสียงปรากฏ" มีความหมายเหมือนกับ "มีความสำคัญ" จึงควรเลือกใช้เพียงคำหนึ่งคำใด เช่น

- เรากำลังเดินทางไปยังจังหวัดสำคัญทางประวัติศาสตร์จังหวัดหนึ่ง

คือ จังหวัดกาญจนบุรีนั่นเอง

5.2.3 ไม่ใช่คำที่ไม่จำเป็น เช่น คำว่า การ ความ

เขามีความเสียใจที่ทำให้บิดามารดาผิดหวัง

ถ้าตัดคำว่า "มีความ" ประโยคก็ยังคงเดิมและมีความกะทัดรัดขึ้น

ควรแก้เป็น เขาเสียใจมากที่ทำให้บิดา มารดาผิดหวัง

5.3 ประโยคสละสลวย ประโยคที่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์และมีความสละสลวย ไม่ควรมีลักษณะ ดังนี้

5.3.1 คำขาด คำที่ขาดไป อาจทำให้ความหมายของประโยคเปลี่ยนไปได้

เช่น

- ผมจะส่งของคุณพ่อของคุณด้วยตัวของผมเอง

คำที่ขาดหายไปเป็นคำบุพบท ต่อ ดังนั้น ควรแก้ประโยคใหม่ดังนี้

- ผมจะส่งต่อคุณพ่อของคุณด้วยตัวของผมเอง

5.3.2 คำเกิน คำในประโยคถ้ามีเกินความหมาย จะเป็นผลเสียต่อการทำ

ความเข้าใจ เช่น

ถ้าคุณควรรู้จักประหยัด คุณก็จะไม่ยากจน

"ถ้า" เป็นสันธานที่ทำให้ประโยคเกินประโยคข้อแม้

"ควร" เป็นคำช่วยกริยาแสดงข้อแนะนำ

คำทั้งสองคำ จึงไม่ควรใช้ด้วยกันเพราะความหมายไม่สอดคล้องกัน ประโยคดังกล่าวจึงตัดคำว่า "ควร" ออกไป เช่น ถ้าคุณรู้จักประหยัด คุณก็จะไม่ยากจน

5.3.3 เรียงลำดับคำผิด คำขยายในประโยคจะอยู่หลังคำที่ถูกขยาย ยกเว้น

คำขยายกริยาอาจไม่ได้ยู่ชิดกับคำกริยาเสมอไป เช่น จงมาเลือกตั้งลงคะแนนเสียงกันเถิด

คำว่า “ลงคะแนน” ควรอยู่หน้าคำว่า “เลือกตั้ง” เพื่อให้ประโยคการเรียงลำดับที่ถูกต้องดังนี้

- จงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งกันเถิด

5.3.4 ประโยคไม่จบ บางครั้งเราอ่านข้อความตอนใดตอนหนึ่งแล้วรู้สึกว่าการเรียงลำดับประโยคนั้นไม่จบเพราะมีคำที่ควรอยู่ท้ายประโยคหายไป เช่น นักเรียนที่คิดว่า การไปเที่ยวเป็นการพักผ่อน

ประโยคนี้นี้มีคำ “ที่” เชื่อมข้อความจึงเป็นข้อความที่ไม่สมบูรณ์ จึงควรมีข้อความต่อท้ายให้จบ เช่น นักเรียนที่คิดว่า การไปเที่ยวเป็นการพักผ่อนมักจับกลุ่มในสวนสาธารณะ

6. การเขียนย่อหน้า

การเขียนย่อหน้ามีหลักสำคัญที่ควรทราบ 3 ประการ คือ ส่วนประกอบของย่อหน้า ความต่อเนื่องของเนื้อหา และการส่งทอดเนื้อหาความของแต่ละย่อหน้า

6.1 ส่วนประกอบของย่อหน้า ในย่อหน้าหนึ่งๆ ประกอบด้วยประโยค 2 ชนิด คือ

6.1.1 ประโยคใจความสำคัญหรือประโยคหลัก เป็นประโยคที่สรุปความคิดของย่อหน้าไว้ทั้งหมด ประโยคทำนองนี้จะอยู่ส่วนใดของย่อหน้าก็ได้ ตามปรกตินักจะอยู่ตอนต้นย่อหน้าบางครั้งอาจอยู่ท้ายย่อหน้า บางทีอยู่ทั้งต้นและท้ายย่อหน้า อย่างไรก็ตาม ข้อเขียนบางย่อหน้าอาจจะไม่มีประโยคใจความสำคัญให้เห็นเลยก็มี

6.1.2 ประโยคขยายความ เป็นประโยคที่ขยายหรือสนับสนุนประโยคใจความสำคัญให้มีความเด่นชัดยิ่งขึ้น ปรกตินักจะขยายความ จะมีจำนวนมากกว่าประโยคใจความสำคัญเสมอ

6.2 ความต่อเนื่องของเนื้อหา การเรียบเรียงประโยคย่อหน้าหนึ่งๆ เพื่อให้เนื้อความกลมกลืนต่อเนื่องกันได้ดีนั้น คือการรู้จักเชื่อมโยงประโยคให้ผู้อ่านได้รู้เรื่องด้วยการใช้สันธาน สรรพนามหรือข้อความ

6.3 การส่งทอดเนื้อหาความของแต่ละย่อหน้า การเขียนเรียงความหรือความเรียงเรื่องหนึ่งๆ ก็ย่อมจะต้องมีการย่อหน้าใหม่เป็นตอนๆ จนกว่าจะจบเรื่อง การย่อหน้าใหม่แต่ละครั้งก็จะมีเนื้อความใหม่ ซึ่งเนื้อความใหม่จะต้องสอดคล้องกับแนวคิดของเนื้อเรื่องเดิมเสมอ การเขียนที่เนื้อความย่อหน้าหนึ่งมีความสัมพันธ์กับเนื้อความในย่อหน้าถัดไป เราเรียกว่า “การส่งทอดเนื้อหาความ”

ประโยคที่ขีดเส้นใต้คือประโยคใจความสำคัญ

ตัวอย่างที่ 1

การเรียนวิชาได้ด้วยวิธีใดนั้นไม่สำคัญอยู่กับตัวผู้เรียนต่างหาก เปรียบเสมือนแดงกวา จะคงด้วยน้ำส้มฝรั่งก็ได้ เมื่อคงแล้วร่อยทั้งสองอย่างข้อสำคัญคือแดงกวาที่เอาจคงจะต้องเป็นแดงที่ยังไม่เก่า ถ้าเอน่าเสียแล้วจะคงด้วยน้ำกระเทียมหรือน้ำส้มขวดละตำสิ่งมันก็ไม่รสนั้น บุคคลที่สืบเสาะว่าเรียนวิชาก็เหมือนแดงกวาคง ถ้านิสัยใจคอมันเอน่าเสียแล้ว ถึงจะว่าเรียนด้วยวิธีใด มันก็คงไม่เป็นเรื่องทั้งนั้น

(จดหมายจางวางหว่า น.ม.ส.)

ตัวอย่างที่ 2

หญ้าแพรกเป็นหญ้าชนิดหนึ่งที่ไม่เป็นพิษเป็นภัยแก่ใคร ไม่ว่าเราจะไปเหยียบมันหรือนอนกึ่งเกลือกบนมัน มันก็จะไม่ทำให้เราต้องบาดเจ็บหรือปวดเหมือนหญ้าบางชนิดเช่น หญ้าคา เป็นต้น ศิษย์จะต้องทำตัวเป็นเหมือนหญ้าแพรก คือแม้ครูจะดุด่า จะเขียนจะตีบ้างก็ไม่โกรธตอบตองนึกว่า ครูอาจารย์ท่านดู ท่านตีก็เพราะเราทำผิด ท่านอยากให้เราได้ดีอย่าไปคิดอาฆาต พยายามทครูอาจารย์ จงทำตัวดูหญ้าแพรกที่ไม่เป็นอันตรายแก่ผู้ไปเหยียบมัน หรือนอนกึ่งเกลือกมันฉะนั้น

(การไหว้ครู จ่านง ทองประเสริฐ)

แบบฝึกหัดหน่วยที่ 7

เรื่อง การใช้ประโยค

ตอนที่ 1 การใช้ประโยค

2.1 ให้นักเรียนเขียนประโยคจากคำที่กำหนดให้ 5 ประโยค

ตัวอย่าง คำที่กำหนดให้ กิน, มะม่วง, ลุง, กัด, กอด, ม้า

ประธาน	กริยา	กรรม
ลุง	กิน	มะม่วง
ลุง	เก็บ	มะนาว
ลา	กัด	แมว
ลินดา	เกลียด	ม้า
ลูก	กอด	แม่

คำที่กำหนดให้	ประธาน	กริยา	กรรม
1. พ่อ, ลูก, หมาก, ทะเล, ภูเขา, ว่ายน้ำ, อาหาร, เล่น, เทียว			
2. แม่, น้อง, น้อย, กัด, ตีง, เป็ด, มะม่วง, กางเกง, น้ำ			
3. ชาดีไทย, ฝน, หนัก, เก่ง, เร็ว, ถนน, กลอน, เสือ			
4. ดวงดาว, มิตร, กีฬา, สนาม, ฟุตบอล กรรมการ			

2.2 ให้นักเรียนนำคำ กลุ่มคำหรือประโยค มาเขียนส่วนขยายประโยคให้มีความ

สมบูรณ์

ตัวอย่าง ขยายส่วนในภาคแสดง

ภาคประธาน	ภาคแสดง
ผู้อำนวยการ	อบรมนักเรียน
ผู้อำนวยการ <u>ยืนหน้าเสาธงตอนเช้า</u>	อบรมนักเรียน

ภาคประธาน	ภาคแสดง
เสือ	ในสวนสัตว์
คุณป้า	ไปวัด
ครู	สอนนักเรียน

ตัวอย่าง ขยายส่วนในภาคประธาน

ภาคประธาน	ภาคแสดง
สุนัข	กัดคน
สุนัข	กัดคน <u>แปลกหน้าจนเป็นแผลเหวอะหวะ</u>

ภาคประธาน	ภาคแสดง
คนเห็นแก่ตัว	ทำลายป่าไม้
ครูอารีย์	สอนนักเรียน
คุณลุง	รดน้ำต้นไม้

2.3 ให้นักเรียนเขียนคำนำเขียนประโยคให้มีความชัดเจน กระชับรัดและสละสลวย

ตัวอย่าง ตะโกน

- คนที่ชอบตะโกนใส่คนอื่นเป็นคนที่ไม่สุภาพ
- เธอต้องตะโกนดังๆ เขาถึงจะได้ยิน
- คุณได้ยินเสียงตะโกนมาจากกริมกำแพงหรือเปล่า
- ถ้าเธอตะโกนมากๆ จะเจ็บคอ

1. ตีใจ

.....

.....

.....

.....

2. กีฬา

.....

.....

.....

.....

3. ประหยัด

.....

.....

.....

.....

4. เรียน

.....

.....

.....

.....

5. น้ำใจ

.....

.....

.....

.....

2.4 ให้นักเรียนเลือกคำตอบต่อไปนี้แล้วนำไปเขียนเฉพาะตัวเลขหน้าข้อความที่กำหนดให้

2.4.1 ประโยคบอกเล่า

2.4.2 ประโยคคำถาม

2.4.3 ประโยคปฏิเสธ

2.4.4 ประโยคคำสั่ง ขอร้องและชักชวน

ตัวอย่าง

(...3....) ฉันไม่ให้ทำแก้วแตก

(.....) 1. วันนี้ไปเรียนหนังสือหรือเปล่า

(.....) 2. นักเรียนเล่นดนตรี

(.....) 3. ช่วยส่งหนังสือเล่มนั้นมาให้ทีชี

(.....) 4. เมื่อไร คุณจะเลิกสูบบุหรี่เสียที

(.....) 5. รถตกคลองเมื่อวานนี้

(.....) 6. อย่าเดินเข้าไปนะ

(.....) 7. กรุณาเข้าห้องเรียนให้ทันเวลา

(.....) 8. เธอชอบกินขนมไข่ไหม

(.....) 9. จงทำตนเป็นคนดี

(.....) 10. คุณเป็นใคร

(.....) 11. ผมไม่ได้ซื้อเสื้อมาฝากคุณ

(.....) 12. เขากินข้าวกับอะไร

2.4 ให้นักเรียนศึกษาภาพต่อไปนี้แล้วเขียนประโยคมาให้มากที่สุด

- 1.
.....
- 2.
.....
- 3.
.....
- 4.
.....
- 5.
.....
- 6.
.....
- 7.
.....
- 8.
.....
- 9.
.....
- 10.
.....

หน่วยที่ 8

เรื่อง โวหารในการเขียนเรียงความ

วัตถุประสงค์

1. นักเรียนสามารถใช้โวหารได้ถูกต้องตามเนื้อหา

ใบความรู้

การเขียนเรียงความต้องรู้จักใช้โวหารที่ถูกต้องด้วย โดยเนื้อหาในลักษณะหนึ่งต้องใช้โวหารหนึ่ง โวหารที่นิยมใช้กันมี 5 ลักษณะ คือ

1. บรรยายโวหาร เป็นโวหารสำหรับเล่า อธิบายให้ทราบหรือเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจโดยใช้ถ้อยคำธรรมดาเข้าใจง่าย เรื่องที่ควรใช้บรรยายโวหารเป็นเรื่องประเภทสารคดีประวัติของบุคคล และสิ่งต่างๆ เกร็ดความรู้
2. พรรณนาโวหาร เป็นโวหารที่ใช้สำหรับให้รายละเอียดเพื่อเกิดความไพเราะซาบซึ้งถ้อยคำที่ใช้เป็นถ้อยคำที่ประติมากรรมเพื่อให้เกิดความไพเราะ ข้อความที่ควรใช้พรรณนาโวหารควรเป็นข้อความที่เกี่ยวกับการชมความงามงามของสิ่งของต่างๆ การพรรณนาความรู้สึกหรือเหตุการณ์ที่น่าประทับใจ
3. สาธกโวหาร (สาธก แปลว่า ตัวอย่าง) เป็นโวหารที่ยกตัวอย่างประกอบให้เข้าใจแจ่มแจ้งยิ่งขึ้น ควรเลือกตัวอย่างที่มีเหตุผลหรือเป็นข้ออ้างอิงให้เกิดความน่าเชื่อถือ
4. อุปมาโวหาร (อุปมา แปลว่า เปรียบเทียบ) เป็นโวหารที่มีการเปรียบเทียบให้เห็นสิ่งหนึ่งอย่างชัดเจนยิ่งขึ้นเช่นเปรียบเทียบความโกรธกับทะเลบ้า เป็นต้น
5. เทศนาโวหาร เป็นคำสั่งสอน จะต้องประกอบไปด้วยเหตุผลข้อเท็จจริงข้อเปรียบเทียบและตัวอย่างที่จะทำให้ผู้อ่านเลื่อมใสและปฏิบัติตามส่วนใหญ่แล้วเทศนาโวหารจะใช้โวหารทั้ง 4 คือบรรยายโวหาร พรรณนาโวหาร สาธกโวหารและอุปมาโวหาร ประกอบกันเพื่อใช้สั่งสอนและทำให้ผู้อ่านหรือผู้ฟังเข้าใจได้ชัดเจน

แบบฝึกหัดหน่วยที่ 8

เรื่อง ไวยากรณ์ในการเขียนเรียงความ

ตอนที่ 1 ให้นักเรียนศึกษาตัวอย่างบรรยายไวยากรณ์และฝึกเขียนบรรยายไวยากรณ์จากข้อความที่กำหนดให้

ตัวอย่าง บรรยายไวยากรณ์

ครั้งหนึ่งช้อยหายไปข้างนอกค่านัก กลับมาหอบอ้อมที่คัดมาเป็นตอนสั้นๆ มาหลานตอนช้อยเรียกพลอยมาดูแลแบ่งตอนอ้อยนั้นๆ นั้นให้ครั้งจำนวน แล้วบอกให้ช้อยเลี้ยงพร้อมทั้งอธิบายว่าเป็นตอนอ้อยนั้นมีตัวค้วงมะพร้าว ซึ่งช้อยไปรับอาสาคนที่ห้องเครื่องคันว่า จะเอามาเลี้ยงให้จนครบกำหนด เมื่อถึงเวลาที่เขาต้องการค้วงมะพร้าวเหล่านั้นไปทอดตั้งเครื่องก็จะนำไปคืนช้อยบอกให้พลอยเอาอ้อยฟังที่หู พลอยก็ทำตาม ได้ยินเสียงค้วงกักกินอ้อยอยู่ข้างในถนัดช้อยและพลอยเป็นห่วงโยค้วงเหล่านั้นเป็นวิกเป็นเวร แม้เวลานอนก็เอาไปวางข้างหมอน เพื่อฟังเสียงค้วงกักอ้อยจนหลับไป

(สัณณดิน ของคิกฤทธิ ปราโมช)

เมื่อก้าวเท้าออกจากบ้านเพื่อไปโรงเรียน ฉัน.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 2 ให้นักเรียนศึกษาตัวอย่างพรรณนาไวยากรณ์และฝึกเขียนพรรณนาไวยากรณ์จากข้อความที่กำหนดให้

ตัวอย่าง การเขียนพรรณนาไวยากรณ์

อากาศยามเช้าสดชื่นเหลือเกิน ทุกอนุของบรรยากาศที่รายรอบตัวเราตอนอรุณเบิกฟ้าเยือกเย็นเพราะละอองบริสุทธิ์ของน้ำค้างยังไม่เหือดหายไปกับการแผดเผาของแสงแดด

(“เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว” ของ หยก บูรพา)

อากาศหนาวจัดอย่างนี้.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ให้นักเรียนศึกษาตัวอย่างอุปมาโวหารและฝึกเขียนโดยใช้อุปมาโวหารจากข้อความที่กำหนดให้

ตัวอย่าง “พระองค์ตรัสชมข้าพเจ้าว่างามนั้น ข้าพเจ้ายังหาเห็นว่างามไม่ อันตัวข้าพเจ้าบัดนี้เตี้ยวันนี้ อุปมาดังวานรนั่งอยู่บนคอไม้อันไฟไหม้มาเมื่อต้นตฤคุนั้นจะงามฉันใด”
ราชาธิราช ของเจ้าพระยาพระคลัง (หน)

คนเราเกิดมาในโลกนี้.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ตอนที่ 4 ให้นักเรียนศึกษาตัวอย่างสาธกโวหารและฝึกเขียนโดยใช้สาธกโวหารจากข้อความที่กำหนดให้

ตัวอย่าง ลูกคงเคยได้ฟังนิทานเรื่อง “ปลาบู่ทอง” กันแล้วทุกคน ลูกจะรู้สึกสงสาร “เอื้อย” ที่ถูกแม่เลี้ยงใจร้าย และน้องเลี้ยงขี้อิจฉาแกข่มเหงสารพัด แต่เอื้อยเป็นผู้มีความอดทนอย่างยอดเยี่ยมแม้จะถูกแกล้งถูกทารุณกรรมสักเท่าใด ก็ก้มหน้าอดทนและพยายามทำแต่ความดี และด้วยความมีคุณธรรมข้อนี้ เอื้อยจึงได้รับความสุขในบั้นปลาย ส่วนแม่เลี้ยงและน้องเลี้ยงซึ่งมีนิสัยชั่วร้ายนั้น ก็ต้องรับกรรมที่ทำไว้ในคอนท้าย แม้เป็นเพียงนิทาน แต่ถ้าเรารู้จักสังเกตนิสัยของตัวละครสำคัญในเรื่องว่าใครมีความชั่วอย่างไรก็เป็นประโยชน์ ทำให้เราได้ข้อคิดดีๆ จากนิทานเสมอ

การแตกแยกความสามัคคีของคนไทย.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ตอนที่ 5 ให้นักเรียนศึกษาตัวอย่างเทศนาโวหารและฝึกเขียนโดยใช้เทศนาโวหารจากข้อความที่กำหนดให้

ตัวอย่าง การเขียนเทศนาโวหาร

ศัพท์ที่เราเรียกติดปากว่า “ไฟร์” หรือ “ผู้ดี” หาได้วัดกันด้วยความมั่งคั่งสมบูรณ์ หรือ การมีตระกูลไม่ แต่ความหมายอันแท้จริงอยู่ที่คุณธรรม และจรรยาบรรณนั่นเอง ผู้ที่ได้รับการอบรมศึกษาดี มีจรรยาบรรณดี ถึงหากจะเป็นคนจนก็ได้ชื่อว่า ผู้ดี ส่วนผู้ที่มีจรรยาบรรณทราม แม้จะเป็นลูกพระน้ำพระยาหรือมั่งคั่งสมบูรณ์สักปานใด ก็ได้ชื่อว่า ไฟร์ ฉะนั้นคำว่า “ไฟร์” กับ “ผู้ดี” จึงอยู่ที่จรรยาบรรณเป็นหลักสำคัญขอให้ลูกเข้าใจให้ถูกต้องตามนี้ และทำตัวให้เป็นผู้ดีตามความหมายนี้ด้วย

(พ่อสอนลูก ของทวี บุญยเกตุ)

ถ้าเราอยากให้ผู้อื่นรัก.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 6 ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามว่าเป็นโวหารชนิดใด

1. “วันหนึ่งเกิดมีจระเข้หลงเข้ามาในแม่น้ำแถวใกล้บ้านคุณลุง ออกอาละวาดกินเด็กไปคนหนึ่งชาวบ้านกลัวนัก ไม่มีใครกล้าออกไปชู่ระถ้าไม่จำเป็น”

(“ล่าจระเข้” จากเมื่อคุณตาคุณยายยังเด็ก ของทิพย์วาณี สนิทวงศ์)

ตอบ.....

2. “สิ่งที่คนงานไม่ถึงกระทำก็คือ ไม่ควรปล่อยอารมณ์เข้าเกาะกักใจ ไม่ควรปล่อยให้ความรักเป็นต้นเหตุทำให้ท่านผิดหวังกับคนนั้นคนนี้ จนเสื่อมเสียสุขภาพจิต อันเป็นทางไปสู่ความเจ็บไข้...”

(ความสำเร็จและความล้มเหลว ของ ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ)

ตอบ.....

3. "ทรวดทรงของจันทร์นนั้นอ่อนแอ้น เมื่อขยับเขยื้อนเยื้องกรายก็คู่อ่อนระทวยไป ทั้งตัว ไบหน้าของหล่อเป็นรูปไข่ แก้มอ้มมุคผาด หาคำหนิมิได้ จมูกเป็นสัน คิวดำและเล็กเรียวยาว ขนตาทั้งหนาทั้งยาว ริมฝีปากจิ้มลิ้มมีส่วนรับกันเหมาะเจาะทั้งริมฝีปากล่างและริมฝีปากบน"
(หนึ่งในร้อย ของ ดอกไม้สด)

ตอบ.....

4. "มีนิทานเรื่องหนึ่งเล่ากันมาว่า มีลูกสิงคัวหนึ่งเห็นแม่ลิงกินมังคุด จึงถามแม่คว่า อร่อยไหม ครั้นแม่มันบอกว่ารอร่อย มันก็ลองกัดกินดู โดยไม่ได้ปอก มันจึงได้รับรสฝาดเฟื่อน..... นิทานเรื่องนี้เป็นอุทาหรณ์อย่างดีสำหรับการเรียนภาษาไทย....."
(ความสำคัญของภาษาไทย ของประสิทธิ์ กาพย์กลอน)

ตอบ.....

5. "คนชั่วเหมือนหม้อดิน แดกสลายง่าย ทั้งแตกแล้วจะช่วยให้ดีเหมือนเก๋ายาก คนดีเปรียบเหมือนหม้อทอง ยากที่จะแตก ทั้งแตกก็ยังอาจจะประสานให้คืนดีง่าย"
(หิโคปเทศ ของเสฐียร โกเศศ)

ตอบ.....

6. "มุขปราสาทราชวังและสะพานด้วยทองแก้วมณีประดับพื้นปูลาดเป็นหลายสี กำแพงป้อมปราการก็มีสีสนต่าง ๆ อร่ามตา ยอดปราสาทแววระยับจึงถึงห้องดาว ตามช่องคา ซ้าย ก็พราวด้วยรัตมณีอันมีค่า ทวารทุกแห่งเป็นทวารซ้อนทวารที่ทับและทับได้แล้วล้วนไปด้วย ทองและแก้ววิเชียร"
(คำของวรรณคดี ของเสฐียรโกเศศ)

ตอบ.....

7. "หากคิดไม่ว่าชีวิตของคนเหมือนแมลงเม่าที่กำลังบินใกล้ไฟ ควรที่จะเจียมตัว เจียมใจอย่างที่สุด"
(ข้อคิดเรื่องการบวช ของ น.ส.กิ่งแก้ว อัคฉากร ทักษสัมพันธ์ เล่ม 2)

ตอบ.....

8. "ถ้าหากว่าต่อไปผู้คนขาดศีลธรรม ขาดความกตัญญูรู้คุณบิดามารดาครูบา อาจารย์ ผู้มีพระคุณทั้งหลายมากขึ้นกว่านี้ บ้านเมืองจะเกิดความเดือดร้อนจะเกิดขึ้นทุกหย่อม หย่า เพราะคนชั่วมากกว่าคนดี ถ้าคนเราได้ละทิ้งประเพณีที่ดีงามมาแต่ยุคโบราณ บ้านก็จะไม่เป็นบ้าน เมืองก็จะไม่เป็นเมือง"

(ความกตัญญู ของ ท.เลียงพิบูลย์ ในสารคดี 5 นาที ของกรมประชาสัมพันธ์)

ตอบ.....

ภาคผนวก ค

- แบบประเมินความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเขียนเรียงความหลังการพัฒนา
- แบบทดสอบทักษะการเขียนเรียงความหลังการพัฒนา
- แบบประเมินเจตคติต่อการพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความหลังการพัฒนา

**แบบประเมินความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการเขียนเรื่อง
หลังการพัฒนาฯ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
โรงเรียนบ้านเขาพลัด ตำบลเขาวง อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี**

คำชี้แจง

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องรายการที่แสดงถึงการพัฒนาทักษะการเขียนเรื่อง ความตามความรู้ ความเข้าใจของนักเรียนมากที่สุด โดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้

ใช่ หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นถูกต้อง

ไม่ใช่ หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นผิด

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
1. เนื้อเรื่อง (story) คือ ลักษณะสำคัญของการเขียนเรื่องความ เช่น เรื่องราวที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของเนื้อเรื่อง ที่มีความต่อเนื่องกัน สัมพันธ์กัน ต้องมีข้อมูลแห่งความจริงและข้อมูลนั้นต้องมีสาระ		
2. การเลือกเรื่องที่จะเขียนเรื่องความนั้น ควรเลือกเรื่องที่ตนเองสนใจ และเรื่องที่ตนเองมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องนั้น หรือมีประสบการณ์มากที่สุด		
3. วิธีการหาข้อมูล (เนื้อเรื่อง) เพื่อนำมาเขียนเรื่องความนั้น ได้มาจากการอ่าน การฟัง การสอบถาม หรือการสังเกตเรื่องต่างๆ		
4. ข้อมูลที่ดีต้องถูกต้อง และน่าเชื่อถือ เป็นข้อมูลแปลกใหม่ทันสมัย		
5. การเขียนเรื่องความที่ดีต้องประกอบด้วยลักษณะสำคัญ คือ มีเอกภาพ สัมพันธ์ภาพ สारัตถภาพ		
6. การเขียนเรื่องความ คือ การนำถ้อยคำมาผูกประโยคแล้วเรียบเรียงเป็นเรื่องราว เพื่อแสดงความรู้ ความเข้าใจ ความคิดเห็น และความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียนให้ผู้อื่นเข้าใจ		
7. การวางโครงเรื่อง คือ การกำหนดหัวข้อสำคัญของข้อความแต่ละตอนให้สัมพันธ์กัน และต้องเป็นเรื่องเดียวกัน		
8. การวางโครงเรื่องการเขียนเรื่องความมีย่อหน้าสำคัญๆ 3 ย่อหน้า คือ คำนำ เนื้อเรื่อง ส่วนสรุป		
9. การผูกเรื่องของการเขียนเรื่องความมี 3 ขั้นตอน คือ เริ่มเรื่อง ดำเนินเรื่อง และการจบเรื่อง		
10. การเขียนคำนำที่ดีจะต้องเขียนเร้าใจ หรือจูงใจความสนใจให้ผู้อ่านอยากอ่านเรื่องต่อไป และชี้ให้ทราบย่อๆว่าผู้เขียนมีวัตถุประสงค์อย่างไร		

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
11. การดำเนินเรื่อง คือ การขยายรายละเอียด ซึ่งจะแบ่งเป็นหลายย่อหน้า แต่ละย่อหน้าจะแสดงข้อคิดเห็นหรือใจความสำคัญเพียงอย่างเดียว		
12. การจบเรื่อง เป็นตอนสุดท้ายของเรื่องอาจเป็นการสรุปใจความสำคัญของเรื่องหรือทำให้เกิดความประทับใจ		
13. การลำดับเรื่อง เป็นวิธีการเขียนที่ต้องพิจารณาจัดเรียงให้เหมาะสมว่า ความคิดใครอยู่ก่อนหรือหลังอะไรเป็นความคิดหลักหรือความคิดรอง จะทำให้เรื่องไม่สับสนและเข้าใจเรื่องง่าย		
14. การใช้ภาษา หมายถึง การเลือกถ้อยคำ การเรียบเรียงคำ ประโยค การผูกประโยค และการใช้สำนวนโวหาร		
15. แนวปฏิบัติทางการใช้ภาษาในการเขียนเรียงความ ผู้เขียนจะต้องเลือกใช้คำที่เหมาะสม และคิดให้แจ่มแจ้ง แต่งประโยคสั้นๆ สัมพันธ์กับเรื่องราว		
16. การใช้ภาษาที่ดีในการเขียน ต้องใช้ภาษาง่ายๆ ที่เข้าใจได้ชัดเจน และถูกต้องตามหลักภาษาเขียนไม่ควรใช้ภาษาพูด		
17. หลักเกณฑ์ในการใช้ถ้อยคำ คือ เลือกเฟ้นเฉพาะคำที่มีความหมาย และเลือกใช้คำให้ตรงความหมาย		
18. ข้อความที่ใช้ในการเขียนเรียงความต้องเลือกใช้โวหารให้เหมาะสม		
19. เรียงความทั่วไป ใช้การบรรยายโวหารเป็นหลัก		
20. พรรณนาโวหาร เป็นการเล่ารายละเอียดของเรื่องเพิ่มเติมให้เห็นภาพ		

เกณฑ์การตรวจให้คะแนนแบบทดสอบทักษะการเขียนเรียงความ (อัตร้อย)

สำหรับงานวิจัยก่อนและหลังพัฒนา

เรื่อง การพัฒนาการเขียนเรียงความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

โรงเรียนวัดบ้านเขาพลัด ตำบลเขาวง อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี

ชื่อ.....นามสกุล..... เลขที่.....

ลำดับ	เกณฑ์การตรวจให้คะแนนแบบทดสอบทักษะการเขียนเรียงความ	คะแนน
1	เนื้อเรื่อง (story) คะแนนเต็ม 30 มีดังนี้ - เนื้อเรื่องดีมีแนวคิด สาระน่าอ่าน (10 คะแนน) - แหล่งข้อมูล หรือข้อมูลที่นำเชื่อถือ อ้างเหตุผล (10 คะแนน) - การจัดระเบียบความคิด การขยายความชัดเจน เป็นเอกภาพ (10 คะแนน)
	รวมคะแนนเนื้อเรื่อง
2	กลวิธีแต่ง คะแนนเต็ม 70 มีดังนี้ 1. การวางโครงเรื่อง ให้ 40 คะแนน - การวางรูปแบบ (10 คะแนน) - การเริ่มเรื่อง (10 คะแนน) - การดำเนินเรื่อง (10 คะแนน) - การจบเรื่อง (10 คะแนน) 2. การใช้ภาษา ให้ 30 คะแนน - ระดับภาษา (10 คะแนน) - คำและประโยค (10 คะแนน) - การเขียนย่อหน้า (5 คะแนน) - การใช้โวหาร สำนวน คำพังเพย (5 คะแนน)
	รวมคะแนนกลวิธีแต่ง
	รวมคะแนนทั้งหมด

แบบประเมินเจตคติหลังการพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความ
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านเขาพลัด
ตำบลเขาวง อำเภอพระพุทธรบาท จังหวัดสระบุรี

คำชี้แจง

โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องรายการที่ตรงกับความคิดเห็นหรือความรู้สึก
ของนักเรียนมากที่สุด โดยมีเกณฑ์ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความนั้นทั้งหมด
เห็นด้วย	หมายถึง	ผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความนั้นเป็นส่วนใหญ่
ไม่แน่ใจ	หมายถึง	ผู้ตอบไม่มั่นใจในข้อความนั้นหรือเห็นด้วยกับ ข้อความนั้นเป็นบางส่วน
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	ผู้ตอบไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้นเป็นส่วนใหญ่
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ผู้ตอบไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้นทั้งหมด

ข้อความ	ระดับเจตคติ				
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1. การเขียนเรียงความทำให้มีความสนุกสนาน และ เกิดความสุข ภาคภูมิใจที่ได้บรรยายความรู้สึก และเนื้อความต่างๆ					
2. การพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความเป็นสิ่งที่ จำเป็นสำหรับชีวิตประจำวัน และใช้ในการศึกษา ในระดับสูงขึ้นไป					
3. การพัฒนาทักษะเขียนเรียงความ ทำให้มีความรู้ ความเข้าใจอย่างดี และเกิดประโยชน์อย่างมากต่อ การเขียนด้านอื่นๆ					
4. การพัฒนาเขียนเรียงความทำให้เกิดความรู้ และ มีทักษะความสามารถในการเขียน และทำให้เกิด กระบวนการคิดใหม่ๆ มากขึ้น					

ข้อความ	ระดับเจตคติ				
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
5. การพัฒนาทักษะการเขียนเรียงบอยๆ จะทำให้เกิดการพัฒนาการในด้านความคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการในการลำดับเหตุการณ์ คิดเป็นระบบ แล้วนำมาบรรยายในรูปแบบของเรื่องราวทางตัวหนังสือ					
6. การพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความ ทำให้เข้าใจวิธีการหาข้อมูล เลือกข้อมูล เรียบเรียงข้อมูล แหล่งข้อมูลก่อนจะนำมาเขียน					
7. การพัฒนาทักษะการเขียนเรียง ทำให้เราเข้าใจวิธีการวางโครงเรื่อง การเขียนโครงเรื่องได้อย่างดี					
8. การพัฒนาเขียนเรียงความช่วยให้มีความรู้ และพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาได้อย่างดี					
9. การพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความเป็นสิ่งที่จำเป็น สำหรับชีวิตประจำวันและใช้ในการศึกษาในระดับสูงขึ้นไป					
10. การพัฒนาทักษะเขียนเรียงความ ทำให้เกิดความกระตือรือร้น และมุ่งฝึกฝนเพื่อเขียนเรียงความให้ได้ดี					

ภาคผนวก ง

- รายชื่อผู้มีส่วนสำคัญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความของนักเรียน
- รายชื่อตัวแทนผู้มีส่วนสำคัญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่เข้าร่วมประชุมกลุ่ม
- รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการพัฒนาการพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความของนักเรียน

รายชื่อผู้มีส่วนสำคัญในการพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านเขาพลัด อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี
จำนวน 9 คน

ลำดับที่	ชื่อ - นามสกุล	ตำแหน่ง
1.	เด็กชายสิทธิศา เสนา	นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2.	เด็กชายธนากร ลายโค๊ะ	นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
3.	เด็กชายชิตพล ทานัง	นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
4.	เด็กชายกิตติชัย ทาธรรม	นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
5.	เด็กชายสมพงษ์ ทิดนอก	นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
6.	เด็กชายรณชัย สิงขรค์	นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
7.	เด็กหญิงสุนิศา พิมพ์สอน	นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
8.	เด็กหญิงสุนิสา โนนพยอม	นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
9.	เด็กหญิงสุวดี วิเศษศรี	นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

รายชื่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 8 คน

ลำดับที่	ชื่อ - นามสกุล	ตำแหน่ง
1.	นางพูลทรัพย์ จันทร์กระจ่าง	ศึกษานิเทศก์
2.	นายประสพพร ศรีสุข	ผู้เชี่ยวชาญ
3.	นายพุกชา โพธิ์มะฮาด	ผู้เชี่ยวชาญ
4.	นายชัยชาญ สุธรรมรักษ์	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเขาพลัด
5.	นางวิลาสินี พ้องพงษ์ศรี	ครูโรงเรียนบ้านเขาพลัด/ ครูประจำชั้น
6.	นางจันทิมา ไตรทอง	ครูโรงเรียนบ้านเขาพลัด
7.	นางมาลี จาคจ้อย	ครูโรงเรียนบ้านเขาพลัด
8.	นางวิลาวัลย์ เกิดไต้	ครูโรงเรียนบ้านเขาพลัด

รายชื่อตัวแทนผู้มีส่วนสำคัญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่เข้าร่วมประชุมพิจารณา
สรุปสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ และเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาทักษะ
การเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียน บ้านเขาพลัด
อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี จำนวน 13 คน
ในวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2551

ลำดับที่	ชื่อ - นามสกุล	ตำแหน่ง
1.	นางพลทรัพย์ จันทรกระจ่าง	ศึกษานิเทศก์
2.	นายประสพพร ศรีสุข	ผู้เชี่ยวชาญ
3.	นายพุทธา โพธิ์มะฮาด	ผู้เชี่ยวชาญ
4.	นายชัยชาญ สุธรรมรักษ์	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเขาพลัด
5.	นางวิลาสินี พ้องพงษ์ศรี	ครูโรงเรียนบ้านเขาพลัด/ ครูประจำชั้น
6.	นางจันทิมา ไตรทอง	ครูโรงเรียนบ้านเขาพลัด
7.	นางมาลี จาดจ้อย	ครูโรงเรียนบ้านเขาพลัด
8.	นางวิลาวัลย์ เกิดโท	ครูโรงเรียนบ้านเขาพลัด
9.	เด็กชายชนากร ลายโต๊ะ	นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
10.	เด็กชายสิทธิศา เสนา	นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
11.	เด็กชายชิตพล ทานัง	นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
12.	เด็กหญิงสุนิศา พิมพ์สอน	นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
13.	เด็กหญิงสุนิสา โนนพยอม	นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านเขาพลัด ตำบลเขาวง อำเภอพระพุทธบาท
จังหวัดสระบุรี จำนวน 5 คน

ลำดับที่	ชื่อ - นามสกุล	ตำแหน่ง
1.	ผศ.ดร. ชมนาด มั่นสัมฤทธิ์	อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัย
2.	ผศ. ทศนีย์ กระต่ายอินทร์	อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัย
3.	นางพุลทรัพย์ จันทรกระจ่าง	ศึกษานิเทศก์
4.	นายพุทธา โพธิ์มะฮาด	ผอ.โรงเรียนอนุบาลวัดพระพุทธบาท
5.	นายประสพพร ศรีสุข	ครู(คศ.3) โรงเรียนบ้านพุกร่าง

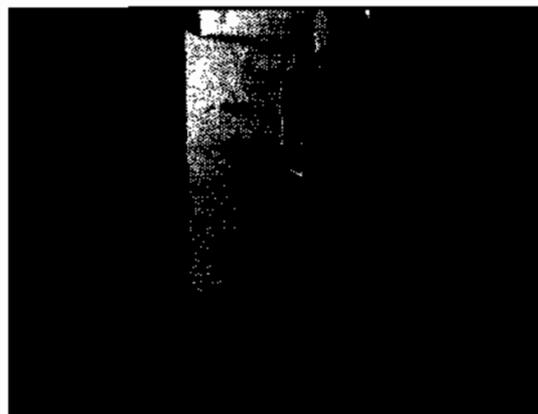
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ภาพกิจกรรม

ภาพระยะที่ 1 (R1) การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา
และความต้องการการพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความ

ภาพระยะที่ 2 (R2) การแสวงหาแนวทางและวิธีการพัฒนา
และดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาการทักษะการเขียน

ภาพระยะที่ 2 (R2) การแสวงหาแนวทางและวิธีการพัฒนา และดัชนีชี้วัด
ความสำเร็จในการพัฒนาการทักษะการเขียน

ภาพระยะที่ 3 (R3) การพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความ

